Monitor vsv-aanpak RMC-regio Midden-Brabant

Rita Kennis

Februari 2023

KBA Nijmegen

Projectnummer: 2021.033

© 2023 KBA Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van KBA Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 1
1.1 Aanpak monitoring 2021-2022 1
1.2 Respons 2
1.3 Leeswijzer 4

Deel I – uitkomsten van de interactieve monitor 5

2 Aanpak voortijdig schoolverlaten 7
2.1 Betrokkenheid van jongeren en ouders 7
2.2 Overstap en kennismaking 11
2.2.1 Knelpunten en succesfactoren 11
2.2.2 Betrokkenheid van partners en samenwerking 12
2.2.3 Warme overdracht 14
2.3 Ondersteuning voor jongeren met ondersteuningsbehoefte 15
2.3.1 Tevredenheid, knelpunten en succesfactoren 16
2.3.2 Kwaliteit ondersteuningsaanbod en ruimte voor maatwerk 17
2.3.3 Betrokkenheid van partners en samenwerking 19

3 Samenvattende conclusies 25

Deel II – Kengetallen 29
Ontwikkeling vsv-cijfers 29
Omvang en ontwikkeling doorstroom jongeren in kwetsbare positie (JIKP) 34
Ontwikkeling jeugdwerkloosheid 37
Deelname en uitstroom Track013 38
Deelname en uitstroom VAVO 41
Deelname en uitstroom Entree 44
Deelname en uitstroom Route35 44

1 Inleiding

In opdracht van de RMC-regio Midden-Brabant is onderzoek naar de vsv-aanpak uitgevoerd. Het onderzoek heeft het kenmerk van een monitor, met het primaire doel om kennis te vergaren (doen we de goede dingen en doen we de dingen goed) en om kennis uit te wisselen (leren en van elkaar leren). De monitor bestaat uit twee delen. Het eerste deel is de Interactieve Monitor, het tweede deel is de Monitor Kengetallen. Beide onderdelen van de monitor, en de manier waarop hier concreet invulling aan is gegeven, worden hieronder kort toegelicht.

Interactieve Monitor
De interactieve monitoring is kwalitatief van aard en op maat ingericht. Bij de monitoring is ingezet op het actief betrekken van stakeholders. De monitoring is in 2021-2022 gericht op de volgende thema's:

1. Preventie uitval mbo-niveau 1 (Entree) en vavo
2. Preventie uitval vo (en de overgang vo-mbo)

Daarmee wordt de focus gelegd op de kwetsbare jongeren in de regio, in zowel het vo, vavo als de Entreeopleiding.

Met behulp van monitoring moet het zicht op deze doelgroep worden vergroot (in aantallen, in kenmerken, in succesvolle en niet-succesvolle doorstroom / risico's op uitval en vsv) en wordt ingezet op het vergroten van de kennis over hoe uitval van deze jongeren te voorkomen. Daarbij gaat het om het in beeld brengen van knelpunten (in de context, het handelen van betrokkenen, de interne en externe samenwerking, etc.), het nadenken over oplossingen hiervoor en het uitwisselen en leren van (goede) aanpakken.

Monitor Kengetallen
In dit deel is data verzameld/bijeengebracht die relevant is voor het regionale vsv-programma als geheel, zoals kengetallen over en kenmerken van nieuwe voortijdig schoolverlaters. Daarnaast zijn kengetallen verzameld die relevant zijn voor specifieke maatregelen of combinaties van maatregelen.

1.1 Aanpak monitoring 2021-2022

De aanpak in de monitor bestond uit vijf stappen:

- Stap 1: Sessies ophalen leerbehoefte
- Middels gesprekken met de belangrijkste betrokkenen bij eerder genoemde twee thema's is de leer- en informatiebehoefte opgehaald. Op basis van deze gesprekken zijn de belangrijkste subthema's en aandachtspunten voor de vragenlijst bepaald.
- Stap 2: Vragenlijst onder alle betrokkenen
- Er zijn vragenlijsten uitgezet onder relevante betrokkenen waarin hen is gevraagd naar hun ervaringen (knelpunten, succesfactoren) met de overstap, de kennismaking/intake en de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Daarnaast is gevraagd welke ideeën betrokkenen hebben om de vsv-aanpak verder door te ontwikkelen.

- Er zijn drie verschillende vragenlijsten ontwikkeld: voor jongeren, uitvoerend professionals en managers. De vragenlijsten zijn ingevuld door betrokkenen vanuit het vo, Track013, OPDC Waalwijk, vavo, mbo en vanuit betrokken zorg- en welzijnsorganisaties.
- Stap 3: Analyse kwantitatieve gegevens
- Er is een analyse uitgevoerd naar relevante kwantitatieve data. Het doel was om meer en beter zicht te krijgen op de in- door- en uitstroom van jongeren in/uit het onderwijs en na te gaan waar of wanneer er risico's zijn in de kans op succesvolle in- door- en uitstroom. Er is gebruik gemaakt van openbare data, waaronder de factsheets voortijdig schoolverlaten van RMC-regio 35, maar er zijn ook gegevens over in- en uitstroom gebruikt van Track013, VAVO en Route35.[1] Van de uitkomsten van deze analyses is een factsheet gemaakt. Hoofdstuk 3 bevat deze tabellen en figuren.
- Stap 4: Reflectiebijeenkomst
- De uitkomsten van het onderzoek zijn besproken met circa 20 betrokkenen in een 'Regiegroep XL'. Tijdens deze bijeenkomst is met relevante betrokkenen uit vo (waaronder ook Track013, samenwerkingsverbanden vo), vavo, mbo, RMC en partnerorganisaties (o.a. Route35, MBO XP, jongerenwerk) verder gesproken over de uitkomsten van het onderzoek en de vraag hoe de vsv-aanpak de komende jaren verder aangescherpt en doorontwikkeld kan worden. Dat gesprek is rondom drie thema's gevoerd: [1] ouderbetrokkenheid, [2] samenwerking rondom de jongere en [3] maatwerk en flexibiliteit.

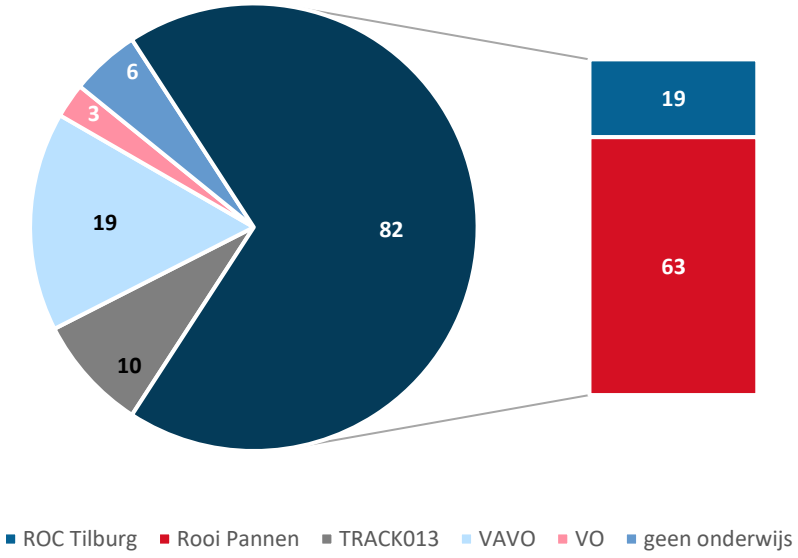
1.2 Respons

In april en mei 2022 zijn zoals gezegd vragenlijsten uitgezet bij jongeren, uitvoerend betrokkenen en managers. In totaal hebben 120 jongeren, 81 uitvoerend betrokkenen en 22 managers de vragenlijst (grotendeels) ingevuld.

Jongeren
De 120 jongeren die de vragenlijst hebben ingevuld zijn voornamelijk (68%) afkomstig uit het mbo, voornamelijk vanuit de Rooi Pannen. De overige respondenten zitten op de VAVO (16%) of Track013 (8%). Een kleinere groep volgde een ander soort onderwijs, of volgde geen opleiding. Van de respondenten heeft 10% (N = 12) een traject gevolgd bij Route35.

1 Er zijn ook gegevens van de entreeopleiding opgevraagd, maar deze zijn niet aangeleverd.

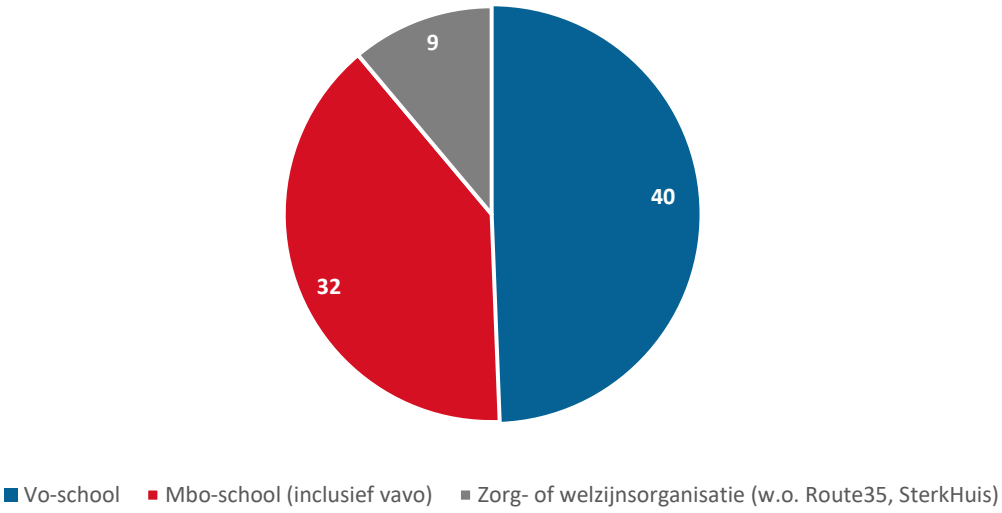
Figuur 1.1 – Onderwijstype respondenten vragenlijst jongeren (aantallen)

Uitvoerend betrokkenen

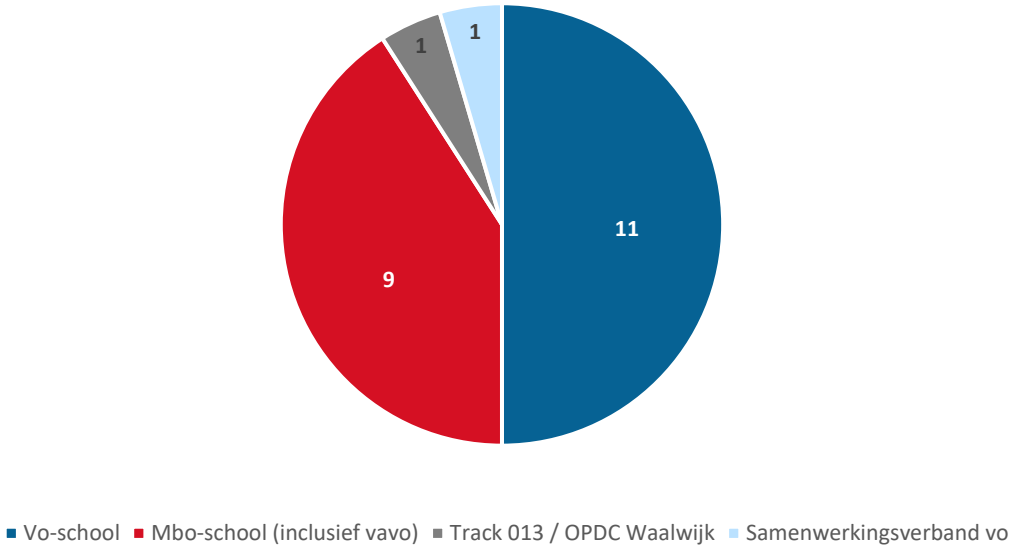
De 81 uitvoerend betrokkenen die de vragenlijst hebben ingevuld zijn werkzaam in het vo (49%), mbo (40%) of bij een zorg- of welzijnsorganisatie (11%). Het gaat onder andere om mentoren/slb'ers, coördinator slb'ers (mbo), decanen (vo), medewerkers van ondersteuningsteams/oco's en trajectbegeleiders. In totaal is er respons vanuit 18 verschillende vo-scholen, twee mbo-instellingen en twee zorg- en welzijnsorganisaties.

Figuur 1.2 – Onderwijstype respondenten vragenlijst uitvoerend betrokkenen (aantallen)

Managers
Ook de 22 managers die de vragenlijst hebben ingevuld zijn evenwichtig verdeeld over het vo en mbo. Het zijn onder meer schooldirecteuren, afdelingsleiders en afdelingsdirecteuren. Zij zijn werkzaam op in totaal elf verschillende vo-scholen en twee mbo-instellingen. Daarnaast zijn ook vanuit Track013 en het samenwerkingsverband vo vragenlijsten ingevuld.

Figuur 1.3 – Onderwijstype respondenten vragenlijst managers (aantallen)

1.3 Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd: in deel I gaan we in op de belangrijkste uitkomsten van de interactieve monitor: in hoofdstuk 2 bespreken we de uitkomsten aan de hand van drie hoofd-thema's (betrokkenheid van ouders en jongeren, de overstap en kennismaking, ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte), gebaseerd op de vragenlijsten en de interactieve sessie met betrokkenen tijdens de Regiegroep XL. In hoofdstuk 3 zijn deze samengevat in de belangrijkste conclusies. In deel II zijn de belangrijkste kengetallen op een rij gezet in een factsheet, steeds met korte toelichting op de figuren en tabellen.

Deel I – uitkomsten van de interactieve monitor

2 Aanpak voortijdig schoolverlaten

In dit hoofdstuk gaan we in op de belangrijkste uitkomsten van de interactieve monitor. Dat doen we aan de hand van drie hoofdthema's: betrokkenheid van ouders en jongeren, overstap en kennismaking en ondersteuning voor jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Aan de hand van deze drie thema's kijken we naar wat uitvoerend betrokkenen, managers en jongeren zelf zien als belangrijkste succesfactoren en knelpunten en welke mogelijkheden voor doorontwikkeling van de vsv-aanpak zij zien.

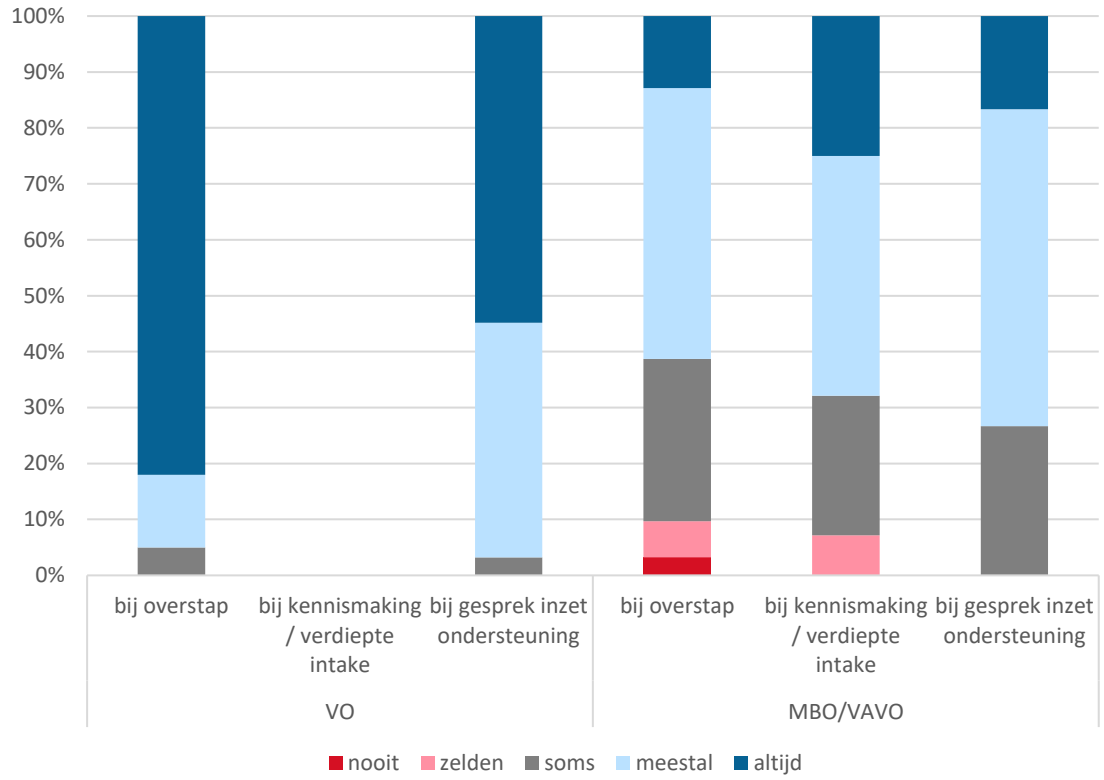
2.1 Betrokkenheid van jongeren en ouders

Het betrekken van jongeren met een ondersteuningsbehoefte[2] zelf en hun ouders in de overstap vo-mbo en bij de inzet van ondersteuning wordt door het onderwijs en de partners in de regio heel belangrijk gevonden. Dat geldt voor betrokkenen vanuit de verschillende niveaus (uitvoerend, management) en voor alle onderwijstypes. Respondenten benoemen dat het betrekken van ouders (en jongeren) volgens hen niet alleen bestaat uit het informeren van ouders en jongeren, maar dat (juist) ook gedeeld eigenaarschap en gedeelde regie – het kunnen meebeslissen op basis van een gedeelde visie – belangrijke componenten zijn van ouderbetrokkenheid.

In de praktijk worden jongeren met een ondersteuningsbehoefte ook vrijwel altijd betrokken bij de overstap en intake of kennismaking en worden zij meestal ook betrokken bij het gesprek over de inzet van ondersteuning. In het vo zie je dat dat nog niet áltijd het geval is; daar zijn soms (alleen) ouders betrokken. In het mbo is het omgekeerde zichtbaar: daar worden ouders niet altijd betrokken. De praktijk stemt op dit punt dus niet altijd overeen met het belang dat (ook in het mbo) aan ouderbetrokkenheid wordt gehecht.
Onderstaande figuur toont de betrokkenheid van ouders bij verschillende momenten in de schoolloopbaan van jongeren met een ondersteuningsbehoefte in het vo en mbo.

2 We spreken in de tekst voor de leesbaarheid over jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Daarmee bedoelen we de doelgroep jongeren met een ondersteuningsbehoefte, die kwetsbaar zijn en/of een groter risico op uitval hebben

Figuur 2.1 - Betrokkenheid ouders bij overstap, kennismaking en inzet ondersteuning van jongeren met ondersteuningsbehoefte

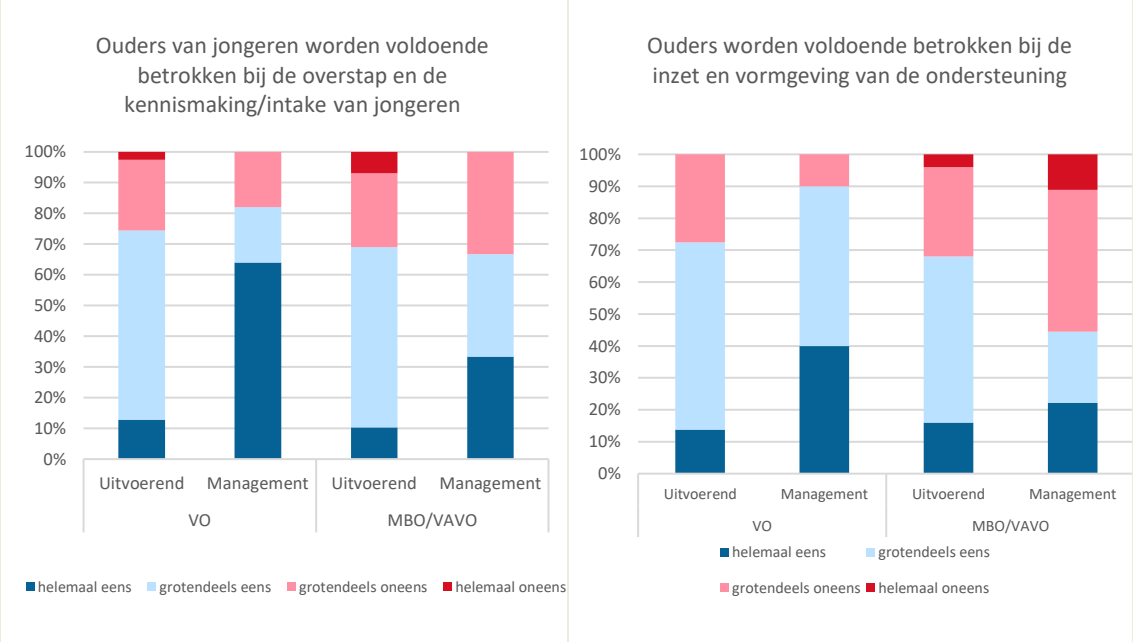

Bron: vragenlijst uitvoerend betrokkenen

Respondenten zijn overwegend positief over de mate waarin ouders in praktijk worden betrokken bij de overstap en kennismaking van hun zoon/dochter en bij het gesprek over de inzet van ondersteuning. Circa een kwart van de respondenten vanuit zowel het vo als het mbo is van mening dat de mate van ouderbetrokkenheid nog onvoldoende is. In meer algemene zin benoemen diverse betrokkenen dat betrokkenheid en steun van ouders een belangrijke succesfactor is in de overstap en ondersteuning van jongeren. Het omgekeerde geldt volgens hen ook: het ontbreken van steun en betrokkenheid van ouders is negatief van invloed op de kans op een succesvolle overstap of succesvolle inzet van ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte.

Over de betrokkenheid van jongeren zelf zijn respondenten eveneens overwegend positief. Wel ziet een deel van de respondenten uit het vo ruimte om de betrokkenheid van jongeren bij de inzet en vormgeving van ondersteuning te vergroten. Ruim een derde van de respondenten is van mening dat jongeren hier nog onvoldoende bij betrokken worden. De jongeren zelf (zij die de vragenlijst hebben ingevuld) geven zelf in grote meerderheid aan (wel) betrokken te zijn geweest bij het plan voor de in te zetten begeleiding of ondersteuning.

Figuur 2.2 – oordeel respondenten over mate van ouderbetrokkenheid

Bron: vragenlijst uitvoerend betrokkenen en vragenlijst managers

Mogelijkheden voor doorontwikkeling

Respondenten is gevraagd wat er volgens hen nodig is om jongeren en hun ouders meer, beter of anders te betrekken om nog meer jongeren succesvol binnen het onderwijs te houden en een startkwalificatie te laten behalen. Uit de antwoorden komt naar voren dat ouderbetrokkenheid belangrijk wordt gevonden, maar nog niet altijd voldoende de aandacht heeft in zowel beleid als uitvoering. Daar is volgens betrokkenen nog winst te behalen. Met name op het preventieve vlak zijn hier volgens betrokkenen nog stappen te zetten: ouders eerder en structureler betrekken en hen meer eigenaarschap geven. Bijvoorbeeld al bij het studieadvies en gesprek over de haalbaarheid van de gewenste vervolgstudie. Regelmatige gesprekken hierover met ouders, hen meenemen in het proces en korte lijnen zijn hierin volgens betrokkenen belangrijke elementen. *'Tijdigheid is belangrijk, ouders betrekken nog voor dat het misgaat, dus in tijden van 'vrede''.*

Uit een interactief gesprek met een groep van circa 20 betrokkenen werkzaam in het onderwijs, bij gemeenten of bij partnerorganisaties uit zorg en welzijn (o.a. jongerenwerk, MBO XP) over ouderbetrokkenheid[3] komen deze factoren ook naar voren. Betrokkenen benoemen daarbij ook het belang om ouders op een integrale manier te betrekken; hun betrokkenheid verweven in de aanpak, door hen standaard en op vaste momenten te betrekken bij de opleiding van hun kind. Knelpunten zijn op dit moment dat er vaak nog geen sprake is van regie op het thema ouderbetrokkenheid en dat de wijze waarop of mate waarin ouders worden betrokken nog sterk afhankelijk is van de individuele medewerker of opleiding. Daarnaast is benoemd dat het goed betrekken van bepaalde ouders heel lastig is. In dat kader wordt ook aangegeven dat de huidige wijze van

3 Dit gesprek heeft plaatsgevonden tijdens een bijeenkomst op 6 oktober 2022 over de vraag hoe de vsv-aanpak de komende jaren verder aangescherpt en doorontwikkeld kan worden. Deze bijeenkomst was georganiseerd rondom drie thema's: [1] ouderbetrokkenheid, [2] samenwerking rondom de jongere en [3] maatwerk en flexibiliteit.

ouderbetrokkenheid nog (te) weinig outreachend is. Tot slot is het onderscheid 18- / 18+ volgens betrokkenen 'ruis op de lijn' om de verantwoordelijkheid voor een goede organisatie van ouderbetrokkenheid te hand te nemen.
Om de betrokkenheid van ouders te vergroten, zijn verschillende ideeën geuit:

- Het verduidelijken van rollen en verwachtingen ten aanzien van ouderbetrokkenheid in de (eigen) organisatie, zodat vanaf het moment van instroom in de opleiding duidelijk is wanneer, hoe en door wie ouders worden betrokken.
- Het betrekken van de jongere bij de invulling van ouderbetrokkenheid. De gedachte is dat in sommige gevallen niet de ouders, maar een andere persoon (vriend, opa, kennis) dichter bij de jongere staat op dat moment in zijn of haar leven.
- Toewerken naar een meer omvattende insteek van ouderbetrokkenheid, waarin naast de school ook externe partners een rol spelen (bv. thuissituatie, gezinsmanagement en dit bespreekbaar maken met het onderwijsteam). Dat vraagt om een meer outreachende en systeemgerichte aanpak van ouderbetrokkenheid. *'De focus niet alleen op: hoe krijgen we de ouders in de school, maar ook: hoe krijgen we de school in het gezin'*. Om dit te kunnen realiseren zou ingezet moeten worden op het vergroten van de multifunctionaliteit binnen de school. Meerdere externe partners binnen de school introduceren maakt het ook mogelijk om een nieuwe, integrale, insteek te creëren voor de aanpak van ouderbetrokkenheid.
- Het aanpassen van de mate en vorm van ouderbetrokkenheid aan de (groei/leer)curve van de jongere. Dat betekent dat ouderbetrokkenheid bij een kind van twaalf een andere vorm heeft dan een jongere van 16 en ook weer anders bij een jongere van 18+.
- Inspiratiesessies rondom het thema ouderbetrokkenheid organiseren om van elkaar te kunnen leren.

De volgende figuur geeft een samenvatting:

Figuur 2.3 – Bestaande succesfactoren en knelpunten in de aanpak ouderbetrokkenheid en ideeën voor doorontwikkeling

Bron: figuur gebaseerd op input sessie Ouderbetrokkenheid in Regiegroep XL, 6 oktober 2022.

2.2 Overstap en kennismaking

Een tweede centrale thema in de vragenlijsten was de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte en de kennismaking op het mbo. Respondenten is gevraagd naar de manier waarop de overstap is georganiseerd en hun ervaringen daarmee. We maken onderscheid in een aantal subthema's: (1) de betrokkenheid van partners in de overstap en bij de kennismaking en ieders rollen en verantwoordelijkheden hierin, en (2) de (warme) overdracht van informatie. Eerst gaan we kort in op wat volgens betrokkenen de belangrijkste knelpunten zijn in de overstap en bij de kennismaking, en wat juist succesfactoren zijn.

2.2.1 Knelpunten en succesfactoren

Uitvoerend betrokkenen en managers is gevraagd naar wat zij zien als grootste knelpunten en als grootste succesfactoren in de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte en in de kennismaking/intake.

Meest genoemde knelpunt in de overstap en kennismaking van jongeren met een ondersteuningsbehoefte is het gebrek aan beschikbare informatie en het ontbreken van een warme overdracht. Aangegeven wordt dat Digitale Doorstroom Dossiers (DDD's) vaak niet of verkeerd zijn ingevuld (met als gevolg een gebrek aan informatie), dat er geen contact is tussen de school van herkomst en bestemming (en dus geen overdracht) en dat er (onder andere door tijdgebrek) te weinig betrokkenheid wordt ervaren van de mentor of begeleider van de voorgaande school.

Andere knelpunten hebben te maken met:

- Geen goede voorbereiding en oriëntatie op de vervolgopleiding: jongeren die geen (goed) beeld hebben van de vervolgopleiding en wat er bij het studeren komt kijken door geen, te weinig of te late oriëntatie. Deels ook in combinatie met het ontbreken van een goed zelfbeeld van de jongere van eigen kunnen en ondersteuningsbehoefte.
- Gebrek aan intrinsieke motivatie van jongeren: jongeren die de overstap maken omdat zij 'moeten', onder meer omdat ze leerplichtig zijn of omdat ze niet kunnen instromen in de opleiding van hun keuze.
- Onvoldoende betrokkenheid en steun van ouders bij de gemaakte keuze: ouders die zich niet kunnen vinden in de keuze van de jongere of waarin het contact krijgen met ouders heel moeizaam gaat.
- Persoonlijke belemmeringen bij jongeren: zoals achterliggende leerproblematiek, taalbeheersing, financiële problemen, problemen in thuissituatie die het studeren belemmeren.

De genoemde succesfactoren zijn over het algemeen omgekeerd aan de genoemde knelpunten. Zo wordt een tijdige en complete overdracht van informatie en persoonlijk contact tussen oude en nieuwe school als succesfactor benoemd. Aanvullend op de succesfactoren die het omgekeerde zijn van de genoemde knelpunten, geven respondenten aan dat begeleiding bij de overstap, persoonlijk contact en perspectief bieden belangrijke succesfactoren zijn. Het gaat erom dat de jongere zich gezien en gehoord voelt, het accent wordt gelegd op de mogelijkheden in plaats van de beperkingen, dat er sprake is van persoonlijk contact en begeleiding bij de overstap en een warm welkom.

2.2.2 Betrokkenheid van partners en samenwerking

Betrokkenheid (externe) partners bij overstap en kennismaking
In de vorige paragraaf kwam al aan de orde dat jongeren met een ondersteuningsbehoefte zelf en vaak ook hun ouders worden betrokken bij de overstap naar het mbo en de kennismaking. Daarnaast heeft de school van herkomst een belangrijke rol in de overstap; wie dat zijn verschilt per school. Het gaat onder andere om mentoren, oco's of medewerkers uit het ondersteuningsteam en decanen. Bij de kennismaking speelt ook de slb'er en het ondersteuningsteam van de nieuwe school een belangrijke rol.
Externe hulpverleners en leerplicht worden soms betrokken in de overstap of bij de kennismaking. Hun betrokkenheid lijkt af te hangen van de situatie; zij zijn niet standaard betrokken. Dat is voor een deel van de respondenten een knelpunt: circa een derde van de respondenten uit het vo en 40 procent van de respondenten uit het mbo[4] geeft aan de betrokkenheid van externe partners onvoldoende te vinden.

Rollen, verantwoordelijkheden en regie
In het onderzoek is gevraagd naar de samenwerking tussen het vo en het mbo in de overstap en de rollen en verantwoordelijkheden van betrokkenen. Op basis van de respons van uitvoerend betrokkenen valt op dat er tussen het vo en het mbo verschillende beelden zijn over de samenwerking en de verantwoordelijkheden die vo en mbo hebben in de overstap. Respondenten uit het vo geven vrijwel altijd aan zich verantwoordelijk en betrokken te voelen bij de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte naar het mbo. Bij betrokkenen uit het mbo is het beeld over de mate waarin de voorgaande school zich verantwoordelijk voelt voor de overstap echter heel wisselend. Circa 40 procent is van mening dat de voorgaande school zich daarin onvoldoende verantwoordelijk voelt. Ook op de vraag of er sprake is van een *gedeelde* verantwoordelijkheid tussen vo en mbo in de overstap en op de vraag of de samenwerking met partners plaatsvindt vanuit een *gezamenlijke* verantwoordelijkheid wordt door uitvoerend betrokkenen uit het mbo veel vaker negatief geoordeeld dan door uitvoerend betrokkenen uit het vo. Bij managers die de vragenlijst hebben ingevuld zijn deze verschillen kleiner.

4 Uitvoerend betrokkenen

Figuur 2.4 – Betrokkenheid en verantwoordelijkheid bij de overstap

Bron: vragenlijst uitvoerend betrokkenen

Mogelijk komen de verschillen deels voort uit onduidelijkheden over wie in de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte welke rol heeft en wie daarin ook de regie heeft. De eigen rol is meestal wel duidelijk, maar voor ruim een derde van de respondenten uit het vo en 45 procent van de respondenten uit het mbo is het onvoldoende duidelijk wat de rol is van de ándere partners in de overstap. Datzelfde geldt (in kleinere mate) ook voor de vraag wat de rol van anderen is in de warme overdracht: zo'n 20 procent van de respondenten uit het vo en 30 procent van de respondenten uit het mbo hebben daar geen duidelijk beeld van.
Ook is voor bijna 40 procent van alle respondenten niet goed duidelijk wie de regie heeft in de overstap. Op de vraag wie feitelijk de regie heeft, komen veel wisselende antwoorden. Diverse functionarissen vanuit het vo worden genoemd, vanuit het mbo is ook de slb'er van de nieuwe opleiding verscheidene malen genoemd en daarnaast is volgens een vijfde van de respondenten de jongere zelf de regisseur in de overstap.
Naast onduidelijkheid over rollen en regie, spelen ook praktische knelpunten een rol in de overstap. Met name de beschikbare tijd om een jongere goed in de overstap te begeleiden, wordt door respondenten uit het vo als knelpunt benoemd.
Er lijkt dan ook ruimte om meer duidelijkheid te scheppen over de vraag wie de regie heeft, daarover het gesprek te voeren en iedereen hier ook goed over te informeren. Meer duidelijkheid kan helpend zijn voor het creëren van een gedeeld gevoel van verantwoordelijkheid in de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Daarnaast is ook de vraag in hoeverre de regie alleen bij de jongeren zelf kan liggen relevant. Zoals eerder benoemd wordt hun betrokkenheid in de overstap heel belangrijk gevonden, maar kan wel ook de vraag gesteld worden in hoeverre de jongere met een ondersteuningsbehoefte in staat is om zelf de regie in de overstap te nemen.

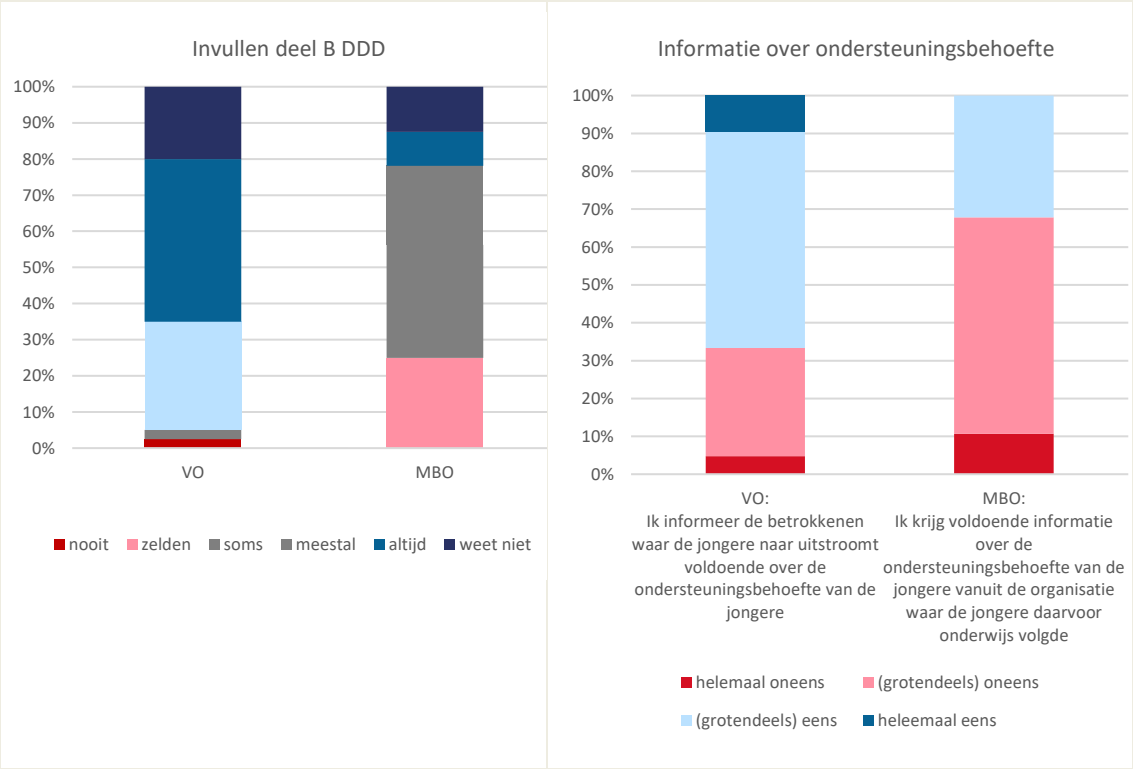
De jongeren zelf die de vragenlijst hebben ingevuld, zijn ondanks de hiervoor beschreven vraagstukken over het algemeen tevreden over de overstap en kennismaking. Zij benoemen daarbij de (goede) sfeer, de persoonlijke interesse en hulpvaardigheid en de (goede) informatie over de opleiding.

2.2.3 Warme overdracht

Een tweede thema waar in het onderzoek naar is gekeken, is de (warme) overdracht van informatie in de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Volgens managers die de vragenlijst hebben ingevuld, wordt voor elke jongere met een ondersteuningsbehoefte een verdiepte intake uitgevoerd. Uitvoerend betrokkenen bevestigen dat beeld grotendeels, hoewel een vijfde van hen aangeeft dat alleen sommige jongeren met een ondersteuningsbehoefte een verdiepte intake krijgen.

De warme overdracht en de beschikbare informatie over de jongere en zijn ondersteuningsbehoefte is zoals eerder al benoemd het meest genoemde knelpunt in de overstap en kennismaking volgens respondenten. Betrokkenen benoemen de complexiteit om een jongere passend te begeleiden als niet goed duidelijk is wat zijn ondersteuningsbehoefte is en over welke competenties hij of zij wel/niet beschikt. Ondanks dat veel respondenten deze (warme) overdracht van informatie een groot knelpunt noemen, komen er grote verschillen naar voren tussen respondenten uit het vo en respondenten uit het mbo over de mate waarin informatie (warm) wordt overgedragen en over het invullen van het DDD. Respondenten vanuit het vo geven in grote meerderheid aan dat voor jongeren (met een ondersteuningsbehoefte) die overstappen naar het mbo het DDD meestal (30%) of altijd (45%) wordt ingevuld. Ruim de helft van de respondenten uit het mbo geeft juist aan dat dit zelden (25%) of alleen soms (31%) gebeurt.
Ook als gekeken wordt naar de vraag in hoeverre er sprake is van informatieoverdracht over de ondersteuningsbehoefte is zichtbaar dat respondenten uit het mbo daar negatiever over zijn dan respondenten uit het vo.

Figuur 2.5 – Informatieoverdracht bij jongeren (met ondersteuningsbehoefte) die overstappen naar het mbo

Bron: vragenlijst uitvoerend betrokkenen

Vanuit het mbo is de wens om in een vroeg stadium (warm) contact te hebben met de voorgaande school over de jongere. Uit de open antwoorden van respondenten komt een aantal maal naar voren dat het contact tussen vo en mbo niet zelden pas achteraf plaatsvindt, als de student vastloopt. *'Pas dan wordt de problematiek van de student bekeken en contact gezocht met de vo-school'*. Vanuit het vo zou kritischer gekeken kunnen worden voor welke leerling een warme overdracht wenselijk is (bij twijfel aanvinken in DDD), maar vanuit het mbo wordt (volgens het vo) niet altijd het contact gezocht. Tegelijkertijd wordt ook aangeven dat de verschillen hierin tussen scholen, opleidingen en individuen groot is.

2.3 Ondersteuning voor jongeren met ondersteuningsbehoefte

Naast de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte en de kennismaking met de nieuwe opleiding, is in de vragenlijsten ook aandacht besteed aan de vormgeving van, ervaringen met en tevredenheid over de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte. We maken onderscheid in twee subthema's: (1) maatwerk en kwaliteit van de ondersteuning, en (2) de betrokkenheid van partners en de samenwerking in de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Eerst gaan we kort in op de (algemene) tevredenheid van betrokkenen over de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte en wat daarin volgens hen de belangrijkste knelpunten en succesfactoren zijn.

2.3.1 Tevredenheid, knelpunten en succesfactoren

Tevredenheid
Uitvoerend betrokkenen, managers en jongeren zelf is gevraagd naar hun tevredenheid over de ondersteuning. Het aantal jongeren dat de vragenlijst heeft ingevuld én ondersteuning heeft gekregen is klein. Het is daarom niet mogelijk een betrouwbaar beeld te geven. Het kleine aantal jongeren met ondersteuning dat de vragenlijst heeft ingevuld, is over het algemeen tevreden over de ondersteuning die ze krijgen. Ze geven aan terecht te kunnen voor vragen en de hulp te krijgen die nodig is. Waar er sprake is van ontevredenheid is zichtbaar dat het niet nakomen van afspraken (volgens de jongere) daar een belangrijke rol bij speelt.

De tevredenheid van uitvoerend betrokkenen over de ondersteuning die jongeren krijgen loopt uiteen. Ruim de helft van de uitvoerend betrokkenen uit vo, mbo en vanuit zorg- en welzijnsorganisaties geeft aan tevreden te zijn. Maar de andere helft is dat niet. Managers zijn over het algemeen iets vaker tevreden, maar ook hier is ruim een kwart (vo) tot een derde (mbo) niet tevreden over de ondersteuning die jongeren kunnen krijgen. In de volgende alinea's en paragrafen zoomen we in op een aantal punten die hier een rol in spelen.

Knelpunten en succesfactoren
In de vragenlijsten is aan de uitvoerend betrokkenen en managers gevraagd naar de belangrijkste succesfactoren en knelpunten in de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte. De knelpunten die door de managers zijn genoemd komen voor een belangrijk deel overeen met die van uitvoerend betrokkenen, hoewel mensen die in de uitvoering betrokken zijn vaak ook nog andere knelpunten noemen die direct raken aan de uitvoering. We bespreken hier de meest genoemde knelpunten en succesfactoren:

- Gebrek aan tijd en/of geld voor ondersteuning: er is onvoldoende capaciteit, tijd of een gebrek aan middelen om de ondersteuning te bieden die nodig is.
- Onvoldoende betrokkenheid van begeleider of onvoldoende vertrouwen van de jongere in de begeleider: betrokkenen benoemen het belang van een goede relatie met de jongere. Dat vraagt om een persoonlijke benadering en voldoende betrokkenheid van de begeleider. Daar is niet altijd sprake van.
- Het ontbreken van motivatie voor de ondersteuning bij de jongere: het gaat om jongeren die geen ondersteuning willen of daar niet gemotiveerd voor zijn. Dit knelpunt hangt ten dele samen met het ontbreken van vertrouwen bij de jongere in de ondersteuning en het (te) weinig betrekken van de jongere bij het plan voor ondersteuning.
- Het ontbreken van mogelijkheden voor maatwerk / het ontbreken van passende ondersteuning: dit is een veelgenoemd knelpunt en het meest genoemde thema op de vraag wat er meer of anders nodig is om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. In de volgende paragraaf gaan we daar dieper op in.
- Onvoldoende afstemming en samenwerking in de keten en onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden van verschillende betrokken partijen: respondenten hebben het over te veel betrokken partijen zonder duidelijke afspraken over de inzet en ieders rol, juist onvoldoende of geen betrokkenheid van (bepaalde) partijen of slechte communicatie tussen betrokken partijen. Het gevolg is dat er onvoldoende sprake is van samenwerking in de keten, het langs elkaar werken van verschillende partijen en/of jongeren die steeds opnieuw hun verhaal moeten doen.

Succesfactoren zijn vaak het tegengestelde van de genoemde knelpunten. Met name betrokkenheid bij en persoonlijke aandacht voor de jongere van de begeleider en vertrouwen van de jongere in deze persoon wordt als belangrijke succesfactor genoemd, evenals goede communicatie en afstemming tussen betrokken partijen. Andere succesfactoren zijn:

- Betrokkenheid van het netwerk, zoals de ouders van de jongere;
- Inzet van de juiste expertise en de capaciteiten en competenties van de begeleiders;
- Het uitgaan van de krachten, kansen en interne motivatie, in plaats van dat wat niet goed gaat, de beperkingen en onmogelijkheden.

2.3.2 Kwaliteit ondersteuningsaanbod en ruimte voor maatwerk

Mogelijkheden voor maatwerk en flexibiliteit

Het bieden van maatwerk en flexibiliteit is volgens de respondenten uit de vragenlijst een van de grootste uitdagingen in de ondersteuning van jongeren. Circa 40 procent van de uitvoerend betrokkenen in het vo en bijna driekwart van de uitvoerend betrokkenen uit het mbo ervaart te weinig mogelijkheden voor maatwerk of flexibiliteit voor jongeren die niet volgens de reguliere trajecten een diploma kunnen halen. In het mbo lijkt dat ten dele ook het gevolg van de mate waarin de bestaande mogelijkheden voor maatwerk ook worden benut: bijna de helft van de respondenten geeft aan dat dat niet het geval is. Ook de meeste respondenten vanuit zorg- en welzijnsorganisaties geven aan dat de bestaande mogelijkheden onvoldoende worden benut. Opvallend is dat de managers die de vragenlijst hebben ingevuld vaak een ander beeld hebben. In het mbo zijn zij veel positiever over de mogelijkheden voor maatwerk, in het vo juist negatiever.

Het aanbod is volgens uitvoerend betrokkenen vaak ook (nog) onvoldoende passend. Ruim de helft van de respondenten uit het vo en bijna driekwart van de respondenten uit het mbo en van zorg- en welzijnsorganisaties geeft dat aan. Ook hier zijn managers uit het mbo veel positiever dan uitvoerend betrokkenen.

Kwaliteit ondersteuningsaanbod

- In de vragenlijsten zijn respondenten gevraagd naar de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod. Er is gekeken naar de tijdige signalering van ondersteuningsbehoeftes, de tijdige doorverwijzing naar betrokken partners, de aanwezige expertise en naar de kwaliteit van de ingezette ondersteuning. Over die kwaliteit van de ondersteuning en over de aanwezige expertise zijn betrokkenen uit het onderwijs over het algemeen redelijk positief. Op basis van de ervaringen van uitvoerend betrokkenen uit het onderwijs, in het bijzonder vanuit het mbo, komt wel naar voren dat tijdige signalering en doorverwijzing een punt van aandacht is.
- Hoewel het aantal respondenten vanuit zorg- en welzijnsorganisaties beperkt is, en uitkomsten daarom met voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd, is het opvallend dat zij een heel ander beeld hebben van de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod dan respondenten vanuit het onderwijs. Zowel in termen van signalering en doorverwijzing, als in termen van expertise en kwaliteit hebben zij een veel negatiever beeld. Onduidelijk is waar dat door komt. Mogelijk hebben zij vanuit hun achtergrond een andere ‘norm’ in hun oordeel over kwaliteit. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat hun ervaringen gebaseerd op een andere, smallere, doelgroep, omdat zij niet bij alle jongeren met een ondersteuningsbehoefte betrokken hoeven zijn.

Doorontwikkelingsmogelijkheden
Zowel in de vragenlijsten als in de interactieve sessie met betrokkenen is gevraagd naar de doorontwikkelingsmogelijkheden om meer jongeren succesvol binnen het onderwijs te houden en een startkwalificatie te laten behalen. Hierin is ook specifiek gekeken naar wat dit vraagt in het aanbod van onderwijs of ondersteuningsmogelijkheden. Betrokkenen zijn over het algemeen positief over de mogelijkheden tot maatwerk die er al zijn binnen de Entreeopleiding en binnen de ondersteuningsvoorzieningen. Op de hogere mbo-niveaus zijn deze mogelijkheden beperkt(er), en hierbij wordt ook bestaande wetgeving als belemmerend benoemd door betrokkenen. Daarnaast wordt aangegeven dat problemen van studenten of leerlingen vaak voortkomen uit of het gevolg zijn van problemen in de omgeving van het kind; daar heeft de school beperkte invloed op. Dat maakt het belangrijk om de samenwerking met partners te zoeken. Dit vraagt om vertrouwen in elkaars expertise en handelen, dat er in praktijk nog niet altijd voldoende is (zie volgende paragraaf). Vanuit het onderwijs worden de verschillen in *visie* op ondersteuning en in het *handelen* tussen scholen, teams en docenten genoemd als knelpunt in het bieden van maatwerk in de ondersteuning van jongeren. Zowel in mindset/visie als in expertise is er ruimte om hier in te groeien en meer afstemming te zoeken.

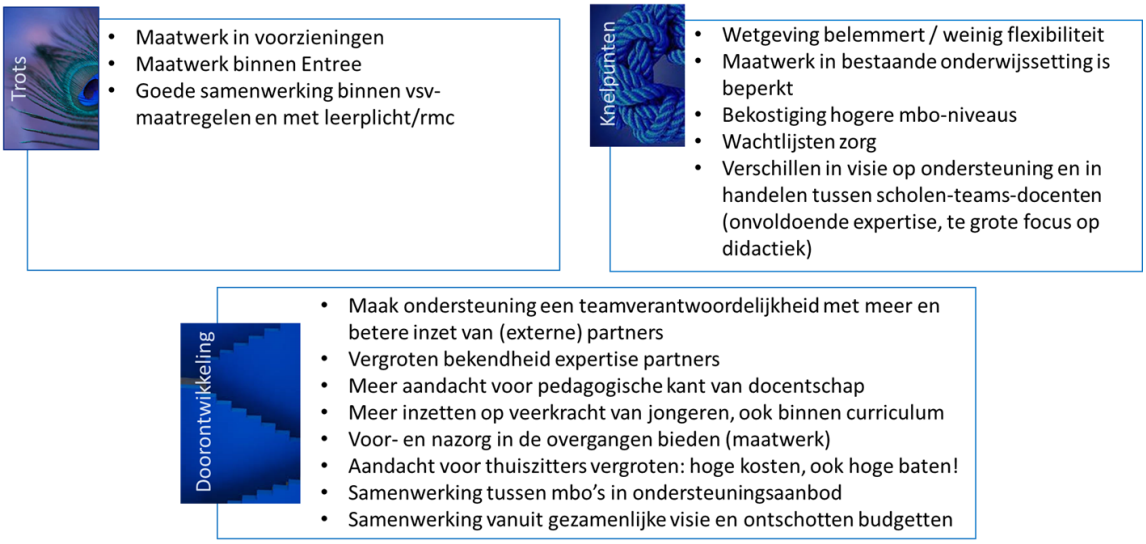
Om de mogelijkheden voor maatwerk te vergroten, zijn in de interactieve werksessie en in de vragenlijsten verschillende ideeën naar voren gebracht. Deels zijn er vanuit de vsv-aanpak verdere stappen te zetten, en deels liggen de ontwikkelmogelijkheden primair bij de scholen zelf:

- Er zou meer aandacht moeten komen voor andere/alternatieve trajecten of andere vormen van onderwijs, een andere kijk op leren (met meer aandacht voor socialisatie en persoonsvorming naast de vak/diplomagerichte focus) en meer aandacht voor de wensen en mogelijkheden van de jongere. In het onderwijs zou, bijvoorbeeld binnen LOB, meer ingezet kunnen worden op het vergroten van de veerkracht van jongeren.
- De organisatie van ondersteuning in het onderwijs meer een teamverantwoordelijkheid maken (in plaats van een individuele verantwoordelijkheid), waarin ook (externe) partners een grotere en duidelijke rol hebben. *'Niet iedereen hoeft alles te kunnen; ga juist uit van ieders krachten'.* Om hier naartoe te werken is vertrouwen in elkaars handelen heel belangrijk. Dit vraagt eerst om meer bekendheid met elkaar (persoonlijke kennismaking) en elkaars expertise. Tegelijkertijd is het ook belangrijk om bij docenten meer aandacht te creëren voor de pedagogische kant van hun vak. Dat zou zowel (nog meer) de aandacht moeten hebben in het professionaliseringsbeleid van mbo-instellingen, maar vraagt op landelijk niveau ook om aanpassingen in de lerarenopleidingen.
- Meer aandacht nodig voor maatwerk in de overgangen (zowel richting vervolgonderwijs als werk), juist omdat dit grotere risicomomenten zijn. Ook voor de groep thuiszitters zou meer aandacht moeten komen. De huidige inzet is volgens betrokkenen onvoldoende; het aantal thuiszitters neemt niet af. Maatwerk voor deze groep zou (nog) meer gericht moeten zijn op 'doen wat nodig is'. Hoewel de kosten hiervoor hoog zijn, '*zijn de (maatschappelijke) baten op langere termijn nog veel groter*'.
- Om maatwerk mogelijk te maken wordt gepleit voor meer samenwerking. Deels richt die zich op de samenwerking met (externe) partners (zie hiervoor). Maar in het mbo is ook geopperd voor meer samenwerking *tussen* mbo-instellingen. Betrokkenen geven aan dat het aanbod aan ondersteuningsmogelijkheden in het mbo – zeker voor de kleine mbo-instellingen – niet zo groot is als in het vo. Meer samenwerking op dit vlak zou ertoe kunnen leiden dat het aanbod aan ondersteuningsmogelijkheden kan worden uitgebreid (schaalvergroting). Tot slot wordt ook gezamenlijkheid in visie en budgetten als

belangrijke groeimogelijkheid benoemd, zeker tussen onderwijs en gemeenten. Om in de toekomst het aantal vsv'ers verder te laten dalen is ontkokering en ontschotting van middelen eigenlijk noodzakelijk. Om dat te realiseren is een gezamenlijke visie nodig, zowel tussen onderwijs en gemeenten, maar ook binnen de gemeente. Dit is een complex en tijdrovend proces. Verschillende regio-indelingen (RMC, arbeidsmarktregio's, etc.) maken dit gesprek niet eenvoudiger. Betrokkenen zeggen hierover: *'wil je in de uitvoering meer deze gezamenlijkheid zien, dan móet dat eerst in visie en beleid geborgd zijn. Deze bewustwording is er, er wordt over gesproken. De volgende stap is om daar dan ook uitvoering aan te gaan geven'.*

De volgende figuur geeft een samenvatting:

Figuur 2.6 – Bestaande succesfactoren en knelpunten in maatwerk en ideeën voor doorontwikkeling

Bron: figuur gebaseerd op input sessie Ouderbetrokkenheid in Regiegroep XL, 6 oktober 2022.

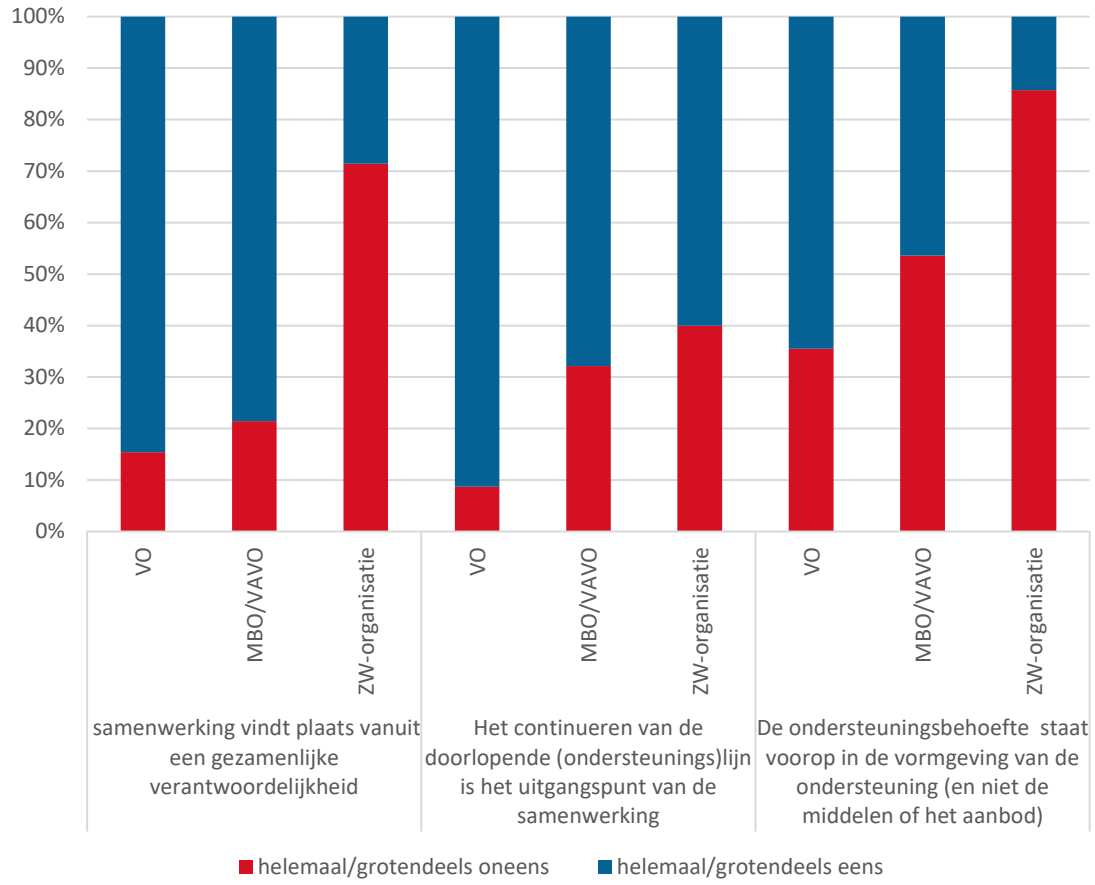
2.3.3 Betrokkenheid van partners en samenwerking

Uitgangspunten in de samenwerking
Naast het belang van maatwerk, wordt ook de betrokkenheid van en samenwerking met partners een belangrijk element gevonden in het bieden van goede en passende ondersteuning. Daar wordt in de RMC-regio ook sterk op ingezet. De partners in de regio zijn trots op de betrokkenheid van alle partijen en de inspanningen die worden gedaan om goed met elkaar in verbinding te staan. De afgelopen jaren zijn daar verschillende stappen in gemaakt, waardoor bijvoorbeeld de relatie tussen onderwijs en leerplicht en jongerenwerk steeds beter is geworden. Betrokkenen benoemen het belang om deze successen ook meer te delen: '*we moeten parels in de spotlight zetten, positieve zaken delen, het podium zoeken!'.*

Uit de vragenlijst komen ook een aantal duidelijke verbetermogelijkheden naar voren om de samenwerking nog meer vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm te geven. Ook zijn er volgens de respondenten nog stappen te zetten om de ondersteuningsbehoefte van de jongere

voorop te zetten en om het continueren van de doorlopende (ondersteunings)lijn het uitgangspunt te laten zijn in de samenwerking.

Figuur 2.7 – Uitgangspunten in de samenwerking tussen onderwijs en partners

Bron: vragenlijst uitvoerend betrokkenen

Eerder kwam al aan de orde dat er vanuit zorg- en welzijnsorganisaties een ander beeld is van de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod dan vanuit het onderwijs. Een vergelijkbaar verschil in ervaringen is zichtbaar als gevraagd wordt naar de uitgangspunten in de samenwerking tussen onderwijs en partners. Met name op de vraag of samenwerking plaatsvindt vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid is het beeld van uitvoerend betrokkenen uit het onderwijs (vo en mbo) heel anders dan vanuit de zorg- en welzijnsorganisaties, en zien deze organisaties nog veel verbetermogelijkheden om die gezamenlijkheid te vergroten. Managers uit vo en mbo hebben een positiever beeld en geven in grote meerderheid aan dat er wel sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid en doorlopende lijnen.
Ook in het vooropzetten van de ondersteuningsbehoefte van de jongere in de ondersteuning (in plaats van het aanbod of de middelen) zijn de partners vanuit zorg en welzijn veel kritischer dan respondenten uit vo en mbo. Toch geeft ook ruim de helft van de uitvoerend betrokkenen uit het mbo en ruim een derde van de uitvoerend betrokkenen uit het vo aan dat de

ondersteuningsbehoefte van de jongere nog lang niet altijd voorop staat in de vormgeving van ondersteuning. Dat past in het beeld van de ervaren knelpunten rondom maatwerk.

Samenwerking in de praktijk
Zo'n 80 procent van de uitvoerend betrokkenen uit vo en mbo en vrijwel alle managers die de vragenlijst hebben ingevuld geven aan dat de expertise van andere partners wordt benut om jongeren passend te ondersteunen. In het mbo geven respondenten ook aan externe partners te betrekken bij exitgesprekken van jongeren met een ondersteuningsbehoefte.[5] Meestal gaat het om leerplicht of RMC, in mindere mate worden ook andere externe partners of begeleiders genoemd. Respondenten vanuit de zorg- en welzijnsorganisaties geven aan zelden tot nooit betrokken te worden bij exitgesprekken en benoemen in meerderheid ook dat de uitkomsten van deze gesprekken niet met hen gedeeld worden.

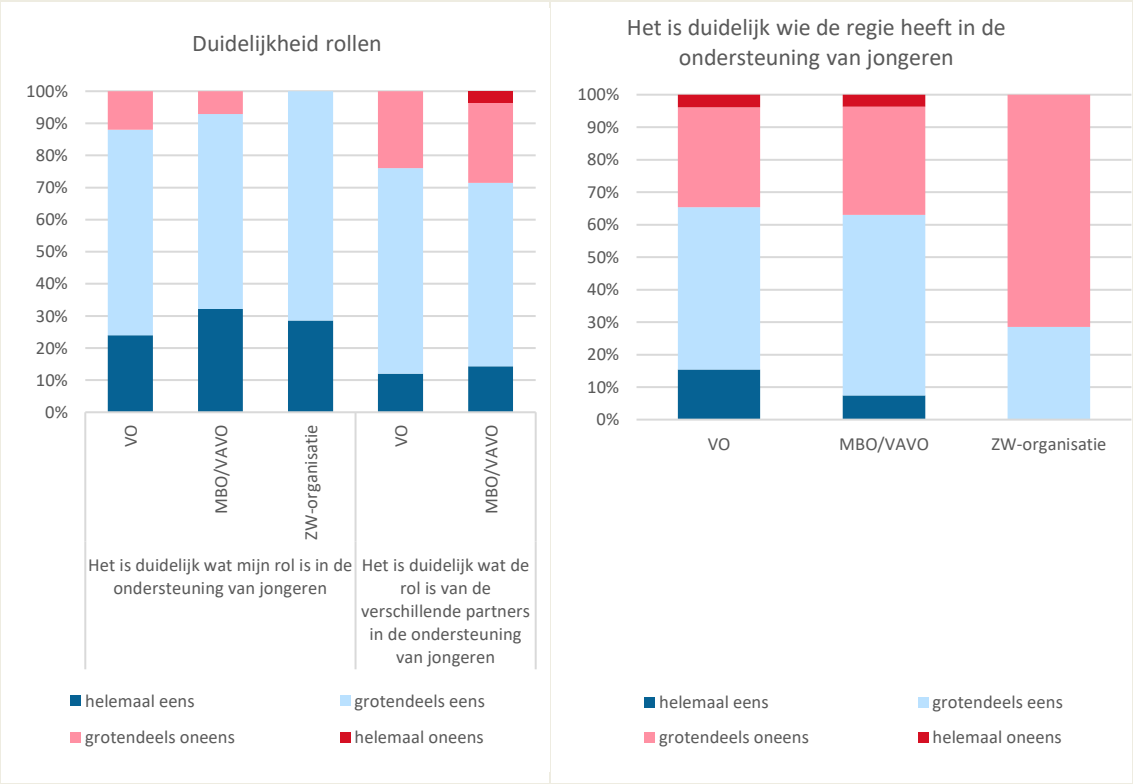
De aanwezige expertise bij externe partners wordt door het overgrote deel van de respondenten positief beoordeeld en men heeft ook het idee elkaar te begrijpen. Op basis van de antwoorden van de respondenten lijkt het grootste knelpunt te zitten in de *organisatie* van de samenwerking. Zo heeft de helft van de respondenten het idee dat de partijen die betrokken zijn bij de ondersteuning van jongeren langs elkaar heen werken. Specifiek vanuit de zorg- en welzijnsorganisaties knelt het ook in de korte lijnen: de meerderheid van deze respondenten ervaart geen korte lijnen in het contact met het onderwijs. De meeste respondenten uit het onderwijs hebben deze ervaring niet.

Rollen en regie
In de vorige paragraaf over de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte, kwam al naar voren dat er tussen betrokkenen uit het vo en betrokkenen uit het mbo verschillende beelden zijn over de samenwerking en de verantwoordelijkheden die elke partij heeft in de overstap. Die verschillen lijken deels voort te komen uit onduidelijkheden over wie in de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte welke rol heeft en wie daarin de regie heeft. Het gesprek daarover zou meer en beter gevoerd moeten worden en de uitkomsten daarvan breed gedeeld.

Waar het de rollen en de regie betreft in de *ondersteuning* van jongeren, zien we eenzelfde patroon. De eigen rol in de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte is bijna altijd wel duidelijk. De rol van anderen is dat niet altijd: circa 30 procent van de betrokkenen uit vo en mbo weet niet goed wat precies de rol is van de verschillende partners in de ondersteuning van jongeren. Ongeveer eenzelfde deel van de respondenten ervaart ook onduidelijkheid over de regie. Opvallend is dat vooral vanuit de zorg- en welzijnsorganisaties vaak geen duidelijkheid over de regie wordt ervaren. Hoewel de uitkomsten door het kleine aantal respondenten uit deze organisaties met voorzichtigheid geïnterpreteerd moet worden, valt wel op dat bijna driekwart van hen niet goed weet wie de regie heeft in de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Er is ruimte om hier meer en beter het gesprek over te voeren en gezamenlijk de kaders te bepalen. Om alle betrokkenen goed te informeren hierover wordt door betrokkenen zelf aangegeven dat het belangrijk is om vaker en structureler met elkaar in gesprek/overleg te gaan, binnen de schoolse setting. Meer kennis en begrip creëren van elkaars werkveld en elkaars 'taal' leren spreken, worden als voorwaardelijk gezien om de samenwerking te verbeteren.

5 In het vo weten veel respondenten niet in hoeverre er exitgesprekken worden gevoerd met jongeren die (ongediplomeerd) uitstromen en ook niet in hoeverre daar dab externe partners bij worden betrokken.

Figuur 2.8 – Oordeel respondenten over rollen en regie in de ondersteuning van jongeren

Bron: vragenlijst uitvoerend betrokkenen

Doorontwikkelingsmogelijkheden

Uit de voorgaande alinea's is duidelijk geworden dat in de betrokkenheid van partners bij en in de samenwerking tussen partners in de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte veel al goed gaat, maar dat betrokkenen tegelijkertijd ook nog diverse aangrijpingspunten zien voor doorontwikkeling: het speelveld van partners in de regio en het aantal betrokkenen in de scholen is groot en voor veel mensen niet overzichtelijk of doorzichtig. Daardoor betwijfelen betrokkenen of men in de regio wel voldoende op de hoogte is van elkaars expertise, aanbod en tools. Ook ervaart men nog te weinig een doorgaande lijn in de ondersteuning. Hoewel iedereen overtuigd is van het belang om de jongere centraal te zetten in de ondersteuning, benoemen betrokkenen dat toch nog te veel wordt gewerkt vanuit de eigen kaders, rol, positie of plaats. Wet- en regelgeving ('systemen') wordt daarin als belemmerend ervaren, maar daarnaast spelen in praktijk ook verschillende visies op ondersteuning en zijn er binnen het mbo (grote) verschillen in het pedagogisch basisklimaat. Tot slot ervaart men in de aanpak een gebrek aan continuïteit, waardoor met verschillende (tijdelijke) subsidies moet worden gewerkt aan wat volgens betrokkenen een structurele inzet en aanpak vraagt.

Om de samenwerking rondom de ondersteuning voor jongeren te vergroten, zijn door betrokkenen in de interactieve werksessie en in de vragenlijsten verschillende ideeën naar voren gebracht:

- Het (blijven) inzetten op het beter leren kennen van elkaar en elkaars werkveld ('wereld'). Suggesties die daarvoor gedaan worden hebben deels betrekking op het *moment* om partners te betrekken, namelijk vroegtijdiger en deels betrekking op de *manier waarop* dat gerealiseerd zou kunnen worden. Betrokkenen verwachten dat het structureler betrekken van partners, onder meer door hen ook op vaste momenten in de school aanwezig te laten zijn helpend is. Daarnaast wordt ook benoemd dat het belangrijk is dat partners zich regelmatig voorstellen, zowel richting medewerkers als studenten. Door personele wisselingen, maar ook om partners in het blikveld te houden, is het belangrijk dit regelmatig opnieuw te doen. Er is grote behoefte om de inzichtelijkheid van het aanbod en de contactpersonen te vergroten en zo de afhankelijkheid van het netwerk van de individu bij het wel of niet inschakelen van partners te verkleinen. In dit verband wordt de suggestie gedaan om een hulplijn te organiseren op het proces, waar mensen contact kunnen zoeken met vragen over wie zij concreet kunnen betrekken bij casuïstiek. Maar ook een routekaart wordt geopperd. Tot slot geven betrokkenen aan dat de rol van partners niet altijd of per se uitvoerend in de ondersteuning hoeft te zijn. Juist ook adviserend, als sparringpartner en enthousiasmerend kunnen zij van meerwaarde zijn.
- Het (verder) vormen van een integraal beeld van kinderen en jongeren en hun ontwikkellijn. *'Zicht organiseren op de lijn van -9 maanden tot 27 jaar'.* Van daaruit ontstaat een beeld van de relevante partners in elke ontwikkelingsfase van het kind en de rol en betrokkenheid van verschillende partners daarin. Deze verbetersuggestie sluit aan bij wat ook in de Tilburgse Lokale Educatieve Agenda (LEA) wordt nagestreefd.[6]
- Meer dan nu het geval is experimenteren met ander aanbod of andere vormen van begeleiding voor jongeren die niet 'in het reguliere systeem' passen en hierbij systemen durven doorbreken. '*Minder verkokerd werken is belangrijk. Begin klein, doe ervaringen op en schaal daarna op'.* Een andere suggestie die hierop aansluit is het meer stimuleren van alternatieve onderwijsroutes, waarin ook het bedrijfsleven (meer) wordt betrokken. Dit sluit aan bij maatregel 6 van het regionale vsv-programma (Doorlopende leerlijnen in samenwerking met Sterk Beroepsonderwijs). Er zou nagedacht kunnen worden hoe hierin een impuls gedaan kan worden, gericht op het ontwikkelen, verbreden en verduurzamen van initiatieven gericht op doorgaande leerroutes en op het aanjagen en verder versterken van de samenwerkingsrelaties tussen vo, mbo en bedrijfsleven.
- Indirect aan de vsv-aanpak gerelateerd benoemen betrokkenen dat het gesprek over de visie op (leerling)zorg en pedagogisch basisklimaat breder geagendeerd zou moeten worden door het op verschillende tafels in de regio te bespreken. De wens van een aantal betrokkenen is om basisafspraken te maken over een ondergrens. Ook het bestuurlijk overleg zou hiervoor benut moeten worden.

6 Het gaat om de ambitie Kansrijk Starten een Leven Lang en de ambitie Het netwerk versterken. Zie: *Uitvoeringsprogramma LEA 2019-2022* en *De Tilburgse Lokale Educatieve Agenda 2023-2026*.

De volgende figuur geeft een samenvatting:

Figuur 2.9 – Bestaande succesfactoren en knelpunten in de samenwerking rondom jongeren en ideeën voor doorontwikkeling

3 Samenvattende conclusies

In opdracht van de RMC-regio Midden-Brabant is onderzoek naar de vsv-aanpak uitgevoerd. Centrale achterliggende vraag was hoe de uitvoering van de vsv-aanpak loopt en wordt gewaardeerd en na te gaan welke ontwikkelmogelijkheden er zijn om de aanpak de komende jaren verder door te ontwikkelen.

Opzet onderzoek
Het onderzoek bestaat uit twee delen: een meer interactief deel gericht op de preventie van uitval op mbo-1 en het vo en een deel kengetallen gericht op het verkrijgen van beter zicht op de risico's in de (school)loopbanen van jongeren in de regio.
Voor het interactieve deel is een vragenlijst uitgezet onder jongeren, uitvoerend betrokkenen en managers vanuit het onderwijs en bij de vsv-aanpak betrokken zorg- en welzijnsorganisaties gericht op hun ervaringen (knelpunten, succesfactoren) met de overstap, de kennismaking/intake en de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Daarnaast is gevraagd welke ideeën betrokkenen hebben om de vsv-aanpak verder door te ontwikkelen. De vragenlijst is ingevuld door 120 jongeren, 81 uitvoerend betrokkenen en 22 managers. Over de betekenis van de uitkomsten en de aanscherping en doorontwikkeling van de vsv-aanpak is in een interactieve bijeenkomst verder doorgesproken.
Voor het deel waarin kengetallen bij elkaar zijn gebracht is een analyse uitgevoerd naar relevante kwantitatieve data. Hierover is apart verslag gedaan in deel II van het onderzoek.

Betrokkenheid van jongeren en ouders
- Het betrekken van jongeren met een ondersteuningsbehoefte zelf en hun ouders in de overstap vo-mbo en bij de inzet van ondersteuning wordt heel belangrijk gevonden, maar vooral in het mbo is ouderbetrokkenheid in de praktijk nog niet altijd aan de orde.
- Zowel in het vo als in het mbo zien betrokkenen ruimte om ouderbetrokkenheid te verbeteren, (mede) vanuit de impact die dit kan hebben op een succesvolle overstap en ondersteuning van jongeren. Het gaat dan zowel om de manier waarop ouders worden betrokken (niet alleen informeren, maar ook gedeeld eigenaarschap), maar ook het moment (eerder en preventiever, structureler) waarop ouders betrokken worden. Om dit te realiseren zou er meer aandacht moeten komen voor het thema in zowel beleid als uitvoering, waarbij de focus meer zou moeten liggen op het op een integrale manier betrekken van ouders. Dit vraagt (ook) om meer regie op dit thema, verduidelijking van rollen en minder vrijblijvendheid van individuen of opleidingen in het betrekken van ouders. Ook de vraag hoe op dit thema samen met partners kan worden opgetrokken is hierbij belangrijk.
- Met meer aandacht voor ouderbetrokkenheid en meer regie op dit thema wordt niet gepleit voor één uniforme aanpak. Onderdeel van de aanpak is juist ook om de vorm aan te passen op de (levens)fase waarin de jongere zich bevindt, maar wél altijd met de inzet om ouders te betrekken, ook bij bijvoorbeeld 18+-ers.

Overstap en kennismaking
- Uit het onderzoek komen twee grote aandachtspunten naar voren in de overstap van jongeren van vo naar mbo, of bijvoorbeeld van vo naar vavo: de betrokkenheid van partners bij de overstap of kennismaking en de warme overdracht van informatie.

- Bij de overstap van jongeren van de ene onderwijssoort naar de andere zijn logischerwijs de school van bestemming en de school van herkomst betrokken. Afhankelijk van de casus worden ook externen betrokken, zoals leerplicht of externe begeleiders of hulpverleners. Het onderzoek laat zien dat er tussen het vo en het mbo verschillende beelden zijn over de samenwerking en de verantwoordelijkheden die vo en mbo hebben in de overstap: respondenten voelen zich zelf betrokken en verantwoordelijk, maar vanuit het mbo zijn de ervaringen over de mate van *gezamenlijke* betrokkenheid en verantwoordelijkheid wisselend, vooral bij respondenten die in de uitvoering van de overstap betrokken zijn. Ten dele lijken meer praktische knelpunten zoals tijd een rol te spelen. Maar ook onduidelijkheden over rollen en regie liggen vormen een deel van de verklaring. Er lijkt dan ook ruimte om meer duidelijkheid te scheppen over de vraag wie de regie heeft, daarover het gesprek te voeren en iedereen hier ook goed over te informeren. Meer duidelijkheid kan helpend zijn voor het creëren van een gedeeld gevoel van verantwoordelijkheid in de overstap van jongeren met een ondersteuningsbehoefte.
- De warme overdracht en de beschikbare informatie over de jongere en zijn ondersteuningsbehoefte is het meest genoemde knelpunt in de overstap en kennismaking volgens respondenten. Ook hier is zichtbaar dat de ervaringen vanuit het mbo over de overdracht van informatie over de ondersteuningsbehoefte van jongeren anders zijn dan de ervaringen van betrokkenen uit het vo: negatiever, hoewel ook de grote individuele verschillen benoemd worden. Waar deze verschillen vandaan komen is niet helemaal duidelijk, maar (ook) hier lijken praktische knelpunten zoals beperkte tijd en onduidelijkheid over of onoverzichtelijkheid van juiste contactpersonen een rol te spelen. De grote verbeterruimte zit in het *eerder* met elkaar op persoonlijke wijze het gesprek voeren over de ondersteuningsbehoefte van de jongere en het handelingsperspectief.

Ondersteuning voor jongeren met een ondersteuningsbehoefte

- Het thema ondersteuning is onderverdeeld in twee subthema's, namelijk maatwerk en kwaliteit van de ondersteuning, en de betrokkenheid van en de samenwerking met partners in de ondersteuning van jongeren met een ondersteuningsbehoefte.
- Een breed ervaren knelpunt dat uit het onderzoek naar voren komt is het ontbreken van voldoende mogelijkheden voor maatwerk en flexibiliteit voor jongeren die niet volgens de reguliere trajecten een diploma kunnen halen. In het mbo worden de mogelijkheden binnen de Entreeopleiding (wel) positief beoordeeld, maar op de hogere mbo-niveaus zijn de mogelijkheden beperkt(er) volgens betrokkenen. Dat lijkt ten dele ook het gevolg van de mate waarin de bestaande mogelijkheden voor maatwerk ook worden benut. Verschillende factoren lijken hier een rol in te spelen: onbekendheid met het bestaande aanbod, belemmerende wet- en regelgeving, verschillende visies op ondersteuning en pedagogische basiskwaliteit en diversiteit in de expertise/vaardigheden om maatwerk te bieden.
- Het vergroten van de mogelijkheden voor maatwerk lijkt voor een belangrijk deel bij de scholen zelf te liggen: meer aandacht nodig voor maatwerk in de overgangen, meer aandacht voor andere/alternatieve trajecten of andere vormen van onderwijs en een andere kijk op leren en de organisatie van maatwerk en ondersteuning in het onderwijs meer een teamverantwoordelijkheid maken (incl. rol externe partners). Ook het intensiveren van de samenwerking wordt gezien als sleutel voor het realiseren van meer maatwerk (zie hierna).
- Problemen van studenten of leerlingen komen vaak voort uit of zijn het gevolg van problemen in de omgeving van het kind en daar heeft de school beperkte invloed op. In de

RMC-regio wordt daarom sterk ingezet op de samenwerking tussen partners en daar is men trots op. Tegelijkertijd worden ook een aantal uitdagingen en verbetermogelijkheden gezien. Die richten zich voornamelijk op (nog) meer inzetten op de gezamenlijke verantwoordelijkheid, en meer focus op de ondersteuningsbehoefte van de jongere en het continueren van de doorlopende (ondersteunings)lijn als uitgangspunten in de samenwerking.

- Praktisch gezien lijkt er ruimte om externe partners nog meer/vaker te betrekken (zowel leerplicht/RMC als zorg- en welzijnsorganisaties) zodat lijnen korter worden. Om dit te realiseren is wel meer duidelijkheid nodig over de rollen van verschillende partijen en de regie. Er is ruimte om hier meer en beter het gesprek over te voeren en gezamenlijk de kaders te bepalen. De focus in de uitvoering zou vooral moeten liggen op het (blijven) inzetten op het beter leren kennen van elkaar en elkaars werkveld ('wereld'). Dat kan door vaker en structureler met elkaar in gesprek te gaan, bij voorkeur binnen de schoolse setting. Dit moet leiden tot een groter vertrouwen in elkaars handelen en expertise en kan daarmee de basis vormen van een meer integrale aanpak (niet alleen in het bieden van ondersteuning, maar bijvoorbeeld ook in de aanpak van ouderbetrokkenheid). Omdat het speelveld voor zowel betrokkenen uit het onderwijs als voor externe partners complex en niet overzichtelijk is, is het ook belangrijk dat partners zich regelmatig blijven voorstellen. Er is grote behoefte om de inzichtelijkheid van het aanbod en de contactpersonen te vergroten en zo de afhankelijkheid van het netwerk van de individu te verkleinen. Bv. door de ontwikkeling van een routekaart met daarin partners en hun mogelijkheden en de contactpersonen.
- Op beleids- en bestuurlijk niveau is het belangrijk om de gewenste samenwerking te borgen in visie en beleid – als basis voor meer integrale en ontschotte samenwerking. Die bewustwording is er, maar tegelijkertijd is het een tijdrovend en complex proces. Om op korte(re) termijn toch stappen te zetten, wordt gepleit voor het experimenteren met ander aanbod of andere vormen van begeleiding voor jongeren die niet 'in het reguliere systeem' passen. In dit kader zou een verdere invulling/impuls gegeven kunnen worden aan maatregel 6 van het regionale vsv-programma (Doorlopende leerlijnen in samenwerking met Sterk Beroepsonderwijs)

Delen en leren van elkaar

- In de regio is men trots op de goede relaties tussen de partijen betrokken bij de vsv-aanpak. Toch komt uit het onderzoek naar voren dat goede voorbeelden breder en beter gedeeld mogen worden. De grootschaligheid van het onderwijs en het aantal betrokken partners maken dit tegelijkertijd ook een uitdaging. Er zou nagedacht moeten worden over de vraag hoe kennisdeling breder georganiseerd zou kunnen worden, zowel tussen onderwijsinstellingen en met partners als bínnen onderwijsinstellingen.

Deel II – Kengetallen

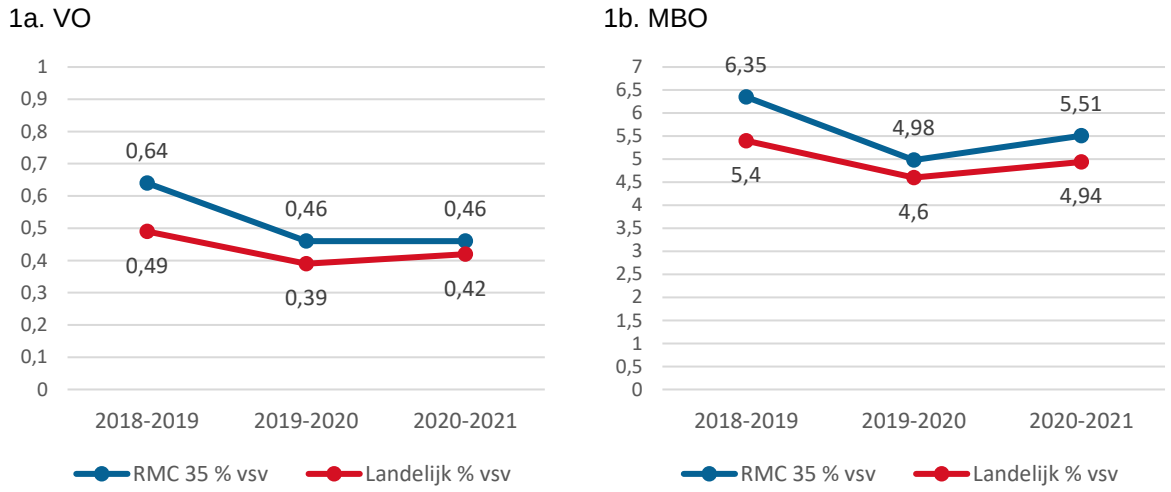
In dit deel worden een aantal kengetallen gepresenteerd die relevant zijn voor het regionale uitvoeringsprogramma vsv. Het gaat om kengetallen over voortijdig schoolverlaters, jongeren in kwetsbare positie (JIKP), jeugdwerkloosheid en deelnamecijfers onderwijs – in het bijzonder van Track013, VAVO Tilburg en Entree en cijfers over jongeren in kwetsbare positie.[7] Ook zijn cijfers bijeengebracht vanuit Route35.

Ontwikkeling vsv-cijfers

Ontwikkeling in vo en mbo

Het aantal en percentage nieuwe vsv'ers in RMC-regio 35 schommelt jaarlijks. Tussen 2018 en 2019 was een daling van het aantal en percentage nieuwe vsv'ers zichtbaar, maar in 2020 is het aantal vsv'ers vanuit het mbo weer licht gestegen. Het percentage nieuwe vsv'ers in de RMC-regio ligt boven het landelijk gemiddelde, wel is de afgelopen jaren het percentage dichter naar het landelijk gemiddelde toegeschoven, zowel in het vo als mbo. Figuur 1 toont de ontwikkeling apart voor het vo en mbo.

Figuur 1a en 1b – Ontwikkeling % nieuwe vsv'ers RMC-regio 35, afgezet tegen landelijk beeld

Bron: factsheets voortijdig schoolverlaten 2018-2019 tot en met 2020-2021, RMC-regio 35

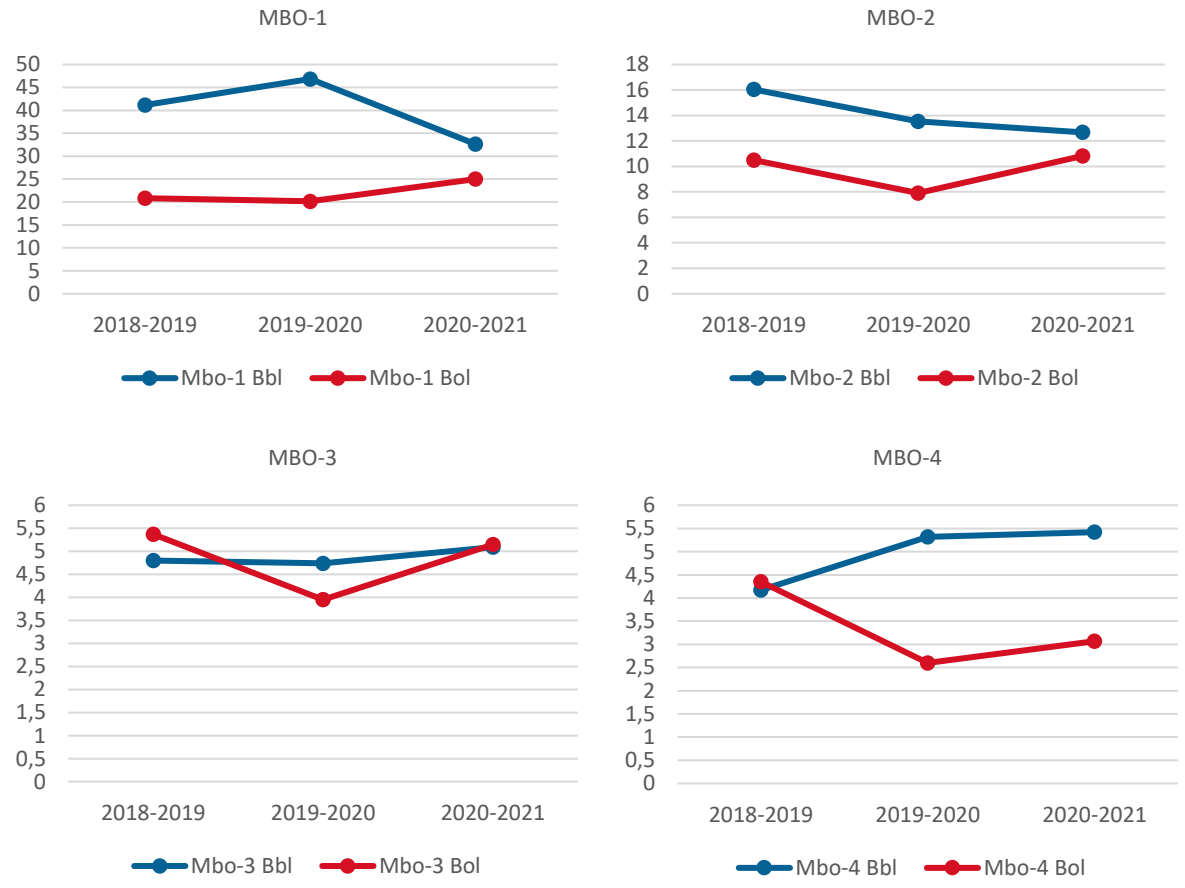
In Figuur 2 is de ontwikkeling van het percentage nieuwe vsv'ers in de RMC-regio uitgesplitst naar mbo-niveau en leerweg. De afgelopen jaren is het percentage nieuwe vsv'ers op mbo-1 en mbo-4 gedaald. De daling die in het mbo zichtbaar was tussen 2018-2019 en 2019-2020 (zie figuur 1b), is in absolute zin voornamelijk het gevolg door een daling van het aantal nieuwe vsv'ers vanuit de bol op mbo-4. Daar is het aantal nieuwe vsv'ers gedaald van 230 in 2018-2019 naar 173 in 2020-2021 Dat is goed te zien in figuur 3.

7 Cijfers over thuiszitters zijn niet aangeleverd voor de RMC-regio.

Op de meeste niveaus ligt het percentage nieuwe vsv'ers uit de bbl hoger dan in de bol. Omdat echter veel meer studenten een bol-opleiding volgen, zijn in absolute aantallen veel meer nieuwe vsv'ers afkomstig vanuit een bol-opleiding. In 2020-2021 gaat het om 124 bbl-studenten en 400 bol-studenten

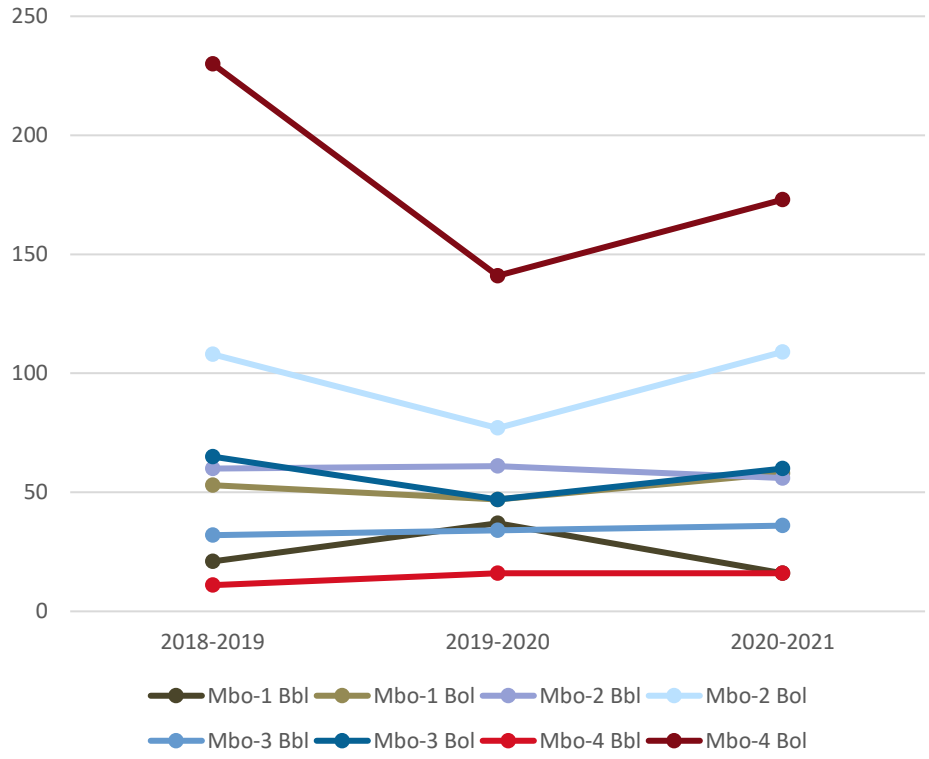
Figuur 2 – Ontwikkeling % nieuwe vsv'ers in het mbo RMC-regio 35, naar leerweg

Ontwikkeling vsv-cijfers mbo, per niveau

Bron: factsheets voortijdig schoolverlaten 2018-2019 tot en met 2020-2021, RMC-regio 35

Figuur 3 – Ontwikkeling aantal nieuwe vsv'ers in het mbo RMC-regio 35, naar leerweg

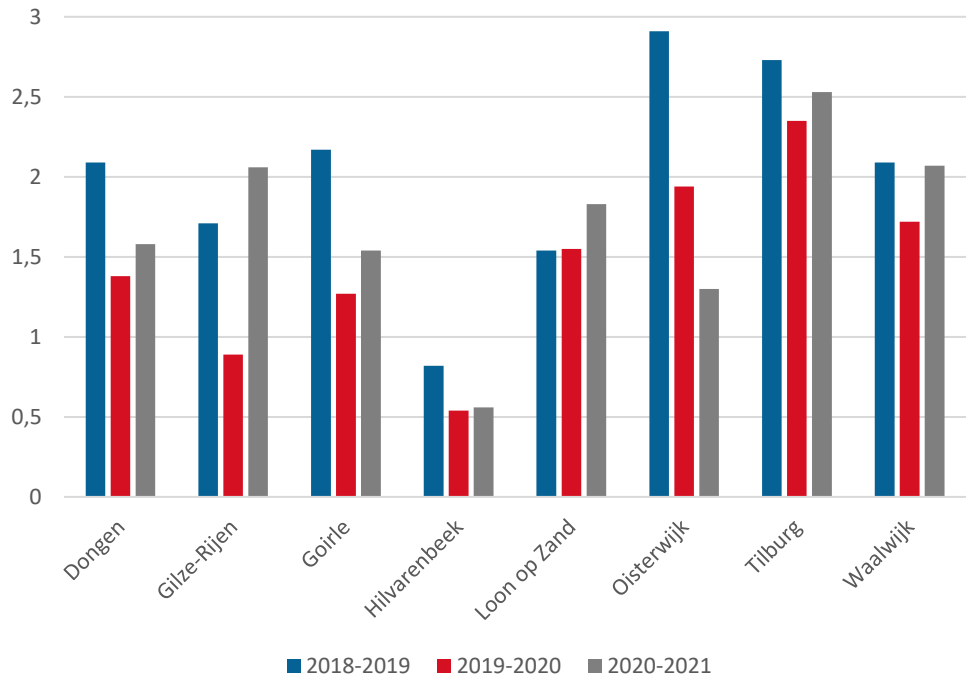

Bron: factsheets voortijdig schoolverlaten 2018-2019 tot en met 2020-2021, RMC-regio 35

Ontwikkeling per gemeente

Het aantal nieuwe vsv'ers vanuit de verschillende gemeenten in de RMC-regio varieert en hangt natuurlijk samen met de grootte van de gemeente. De gemeente Tilburg heeft niet alleen absoluut, maar ook relatief het grootste aantal nieuwe vsv'ers. In de gemeente Hilvarenbeek is het percentage nieuwe vsv'ers het laagst. Jaarlijks schommelt het percentage nieuwe vsv'ers per gemeente enigszins. Het percentage is tussen 2018-2019 en 2020-2021 in Tilburg licht gedaald; in andere gemeenten (Loon op Zand, Gilze Rijen) is het percentage nieuwe vsv'ers in 2020-2021 juist hoger dan in vergelijking met 2018-2019.

Figuur 4 – Ontwikkeling % nieuwe vsv'ers, per gemeente

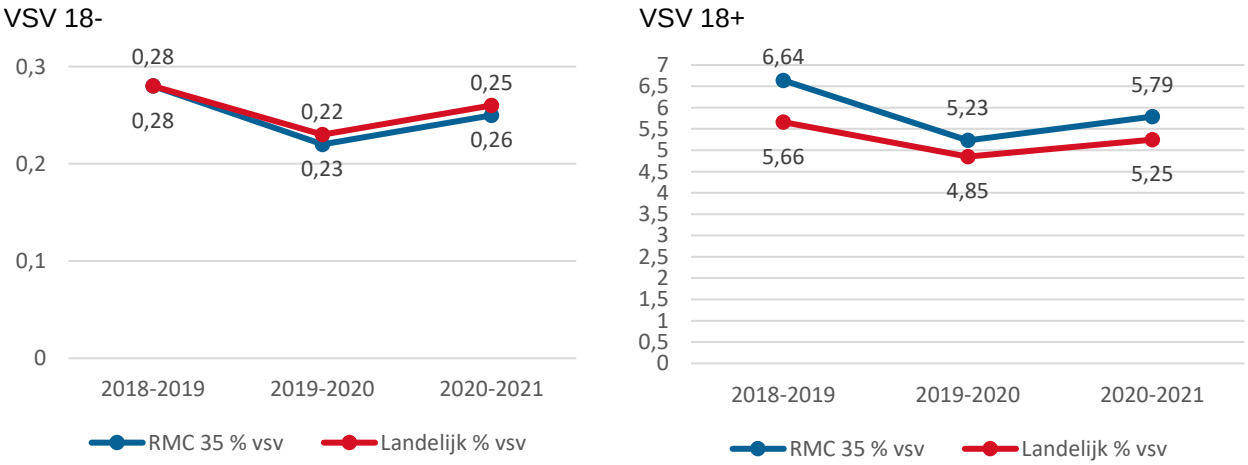

Bron: factsheets voortijdig schoolverlaten 2018-2019 tot en met 2020-2021, RMC-regio 35

Ontwikkeling per leeftijdsgroep

Als gekeken wordt naar de leeftijd van nieuwe vsv'ers, dan is veruit het grootste deel van de nieuwe vsv'ers ouder dan 18. Dat hangt samen met het aflopen van de kwalificatieplicht. Het percentage nieuwe vsv'ers onder de 18 in de RMC-regio is ongeveer gelijk met het landelijk gemiddelde. Het aantal nieuwe vsv'ers van 18 jaar en ouder in de RMC-regio ligt boven het landelijk gemiddelde.

Figuur 5 – Ontwikkeling % nieuwe vsv'ers, voor 18- en 18+

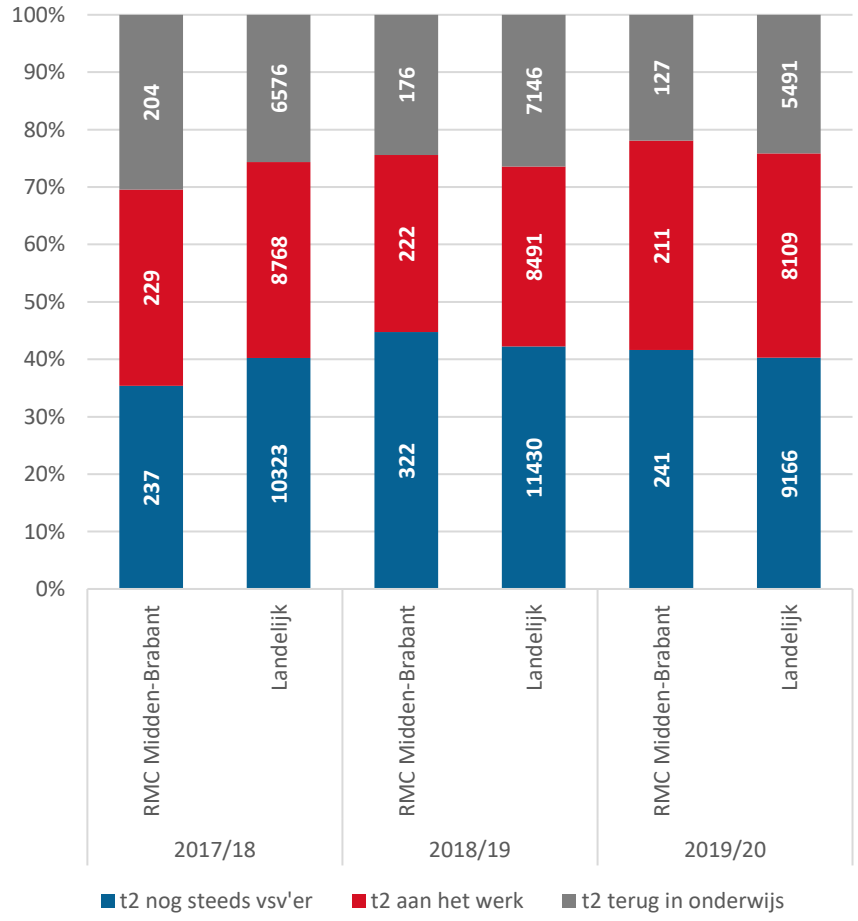

Bron: factsheets voortijdig schoolverlaten 2018-2019 tot en met 2020-2021, RMC-regio 35

Terugkeer naar onderwijs of werk

Met behulp van de beschikbare cijfers kan in kaart worden gebracht welk deel van de nieuwe vsv'ers ook na één jaar nog vsv'er is en welk deel terugkeert naar onderwijs of naar werk. Dit is weergegeven in figuur 6. Het percentage vsv'ers dat terugkeert naar onderwijs is de afgelopen jaren in de RMC-regio licht gedaald, van circa 30 procent naar circa 22 procent. Het percentage dat na één jaar werkt is juist licht gestegen van 34 naar 36 procent. Het percentage dat na één jaar nog steeds vsv'er is, is ook licht gestegen van 35 naar 42 procent.

Figuur 6 – bestemming van (nieuwe) vsv'ers na één jaar (%)

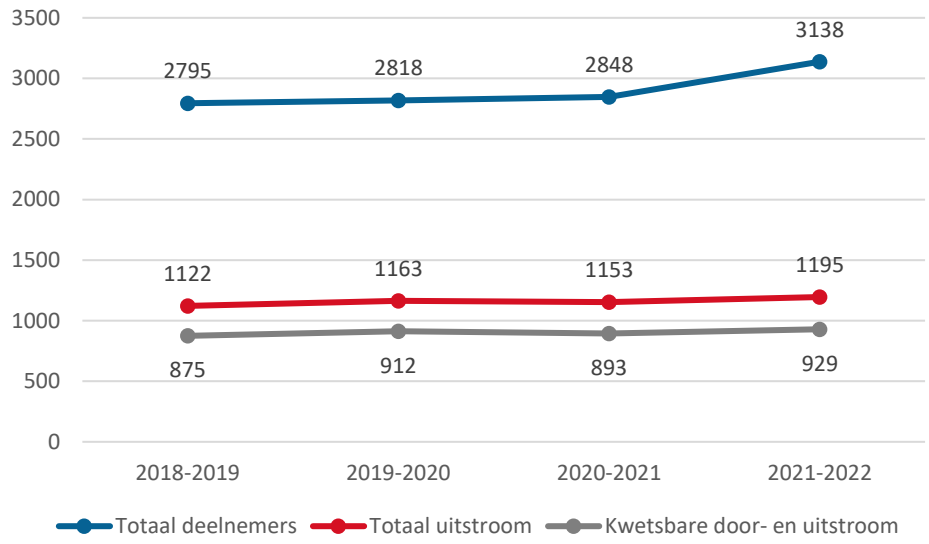

Bron: bewerking KBA Nijmegen, o.b.v. dashboard VSV (https://informatieproducten.duo.rijkscloud.nl/public/dashboardvsvopen/)

Omvang en ontwikkeling doorstroom jongeren in kwetsbare positie (JIKP)

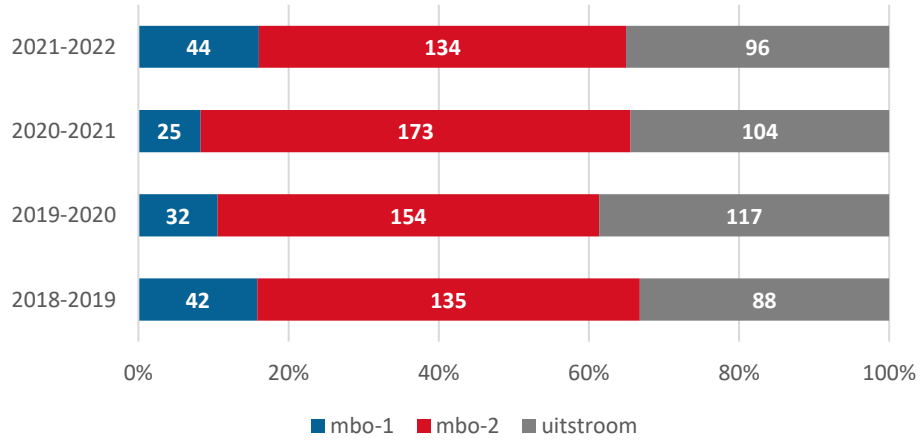
De volgende tabel toont het totale aantal jongeren per jaar dat onderwijs volgt op mbo-1 niveau, in het praktijkonderwijs, vmbo-b en vso (blauwe lijn). De rode lijn geeft weer welk deel van deze jongeren datzelfde jaar door- of uitstroomde (de rest volgde het jaar erop dus nog hetzelfde type onderwijs). De grijze lijn toont welk deel van de totale groep jongeren is gedefinieerd als jongeren in kwetsbare positie. Vanuit het ministerie van OCW is dit gedefinieerd als alle uitstroom naar mbo-1, mbo-2 of uitstroom uit het onderwijs. Jongeren die uitstromen naar ander soort onderwijs worden dus niet geteld als kwetsbare door- en uitstromers.

Figuur 7 – Ontwikkeling aantal jongeren in mbo-1, praktijkonderwijs, vmbo-b en vso en door- en uitstroom

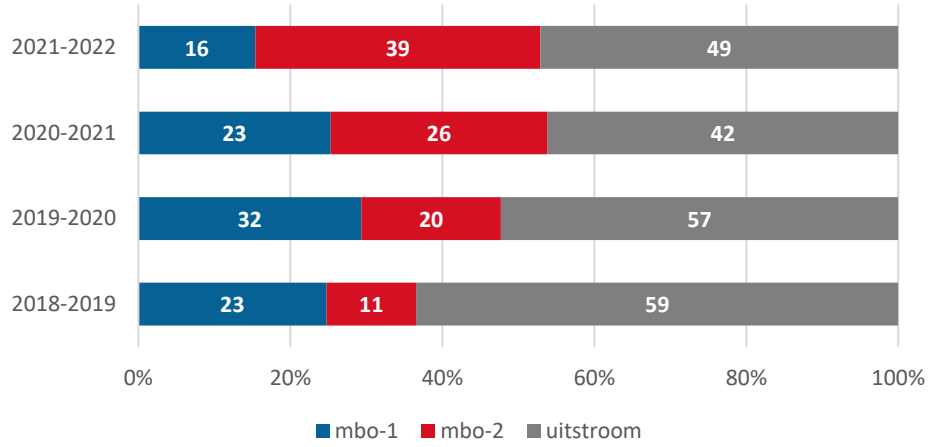
Bron: Bewerking KBA Nijmegen, o.b.v. factsheets JIKP RMC-regio 35, Jaren 2018-2019 tot en met 2021-2022.

Figuur 8 – Ontwikkeling kwetsbare door- en uitstroom van jongeren vanuit mbo-1, RMC-regio 35

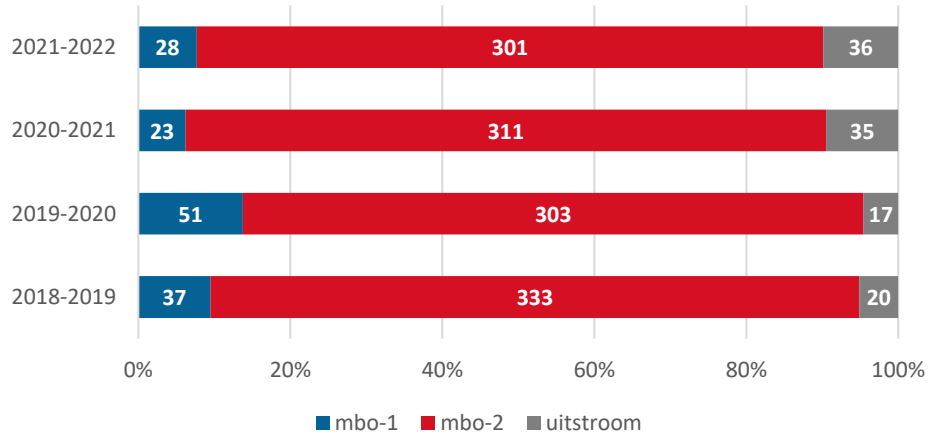
Bron: Bewerking KBA Nijmegen, o.b.v. factsheets JIKP RMC-regio 35, Jaren 2018-2019 tot en met 2021-2022.

Figuur 9 – Ontwikkeling kwetsbare door- en uitstroom van jongeren vanuit praktijkonderwijs, RMC-regio 35

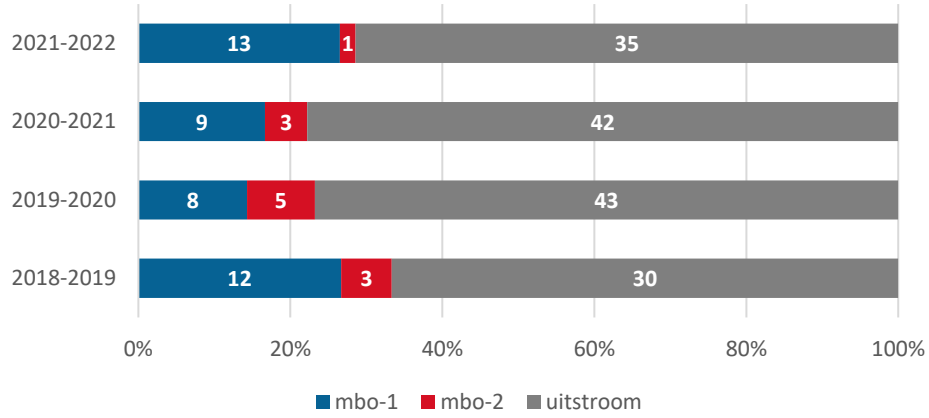
Bron: Bewerking KBA Nijmegen, o.b.v. factsheets JIKP RMC-regio 35, Jaren 2018-2019 tot en met 2021-2022.

Figuur 10 – Ontwikkeling kwetsbare door- en uitstroom van jongeren vanuit vmbo-b, RMC-regio 35

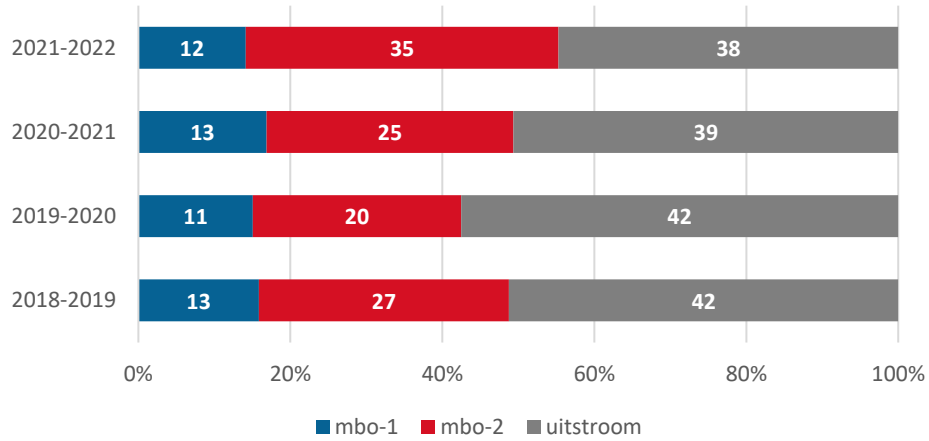
Bron: Bewerking KBA Nijmegen, o.b.v. factsheets JIKP RMC-regio 35, Jaren 2018-2019 tot en met 2021-2022.

Figuur 11 – Ontwikkeling kwetsbare door- en uitstroom van jongeren vanuit vso-arbeidsmarktgericht, RMC-regio 35

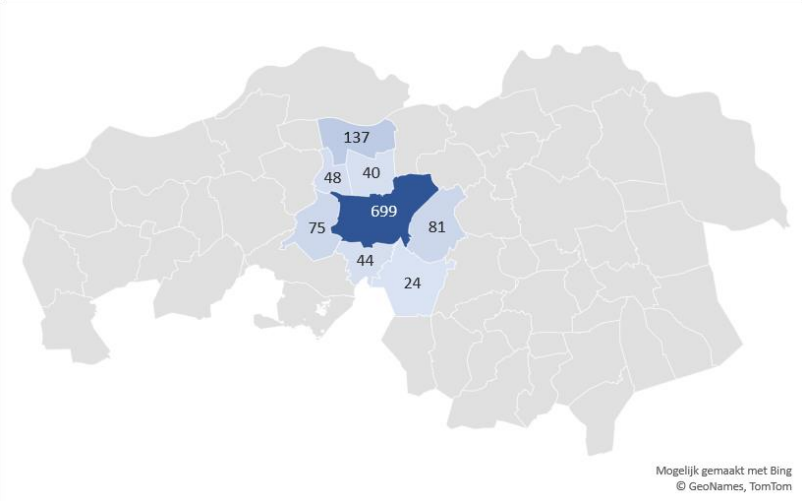
Bron: Bewerking KBA Nijmegen, o.b.v. factsheets JIKP RMC-regio 35, Jaren 2017-2019 tot en met 2021-2022.

Figuur 12 – Ontwikkeling kwetsbare door- en uitstroom van jongeren vanuit vso-vervolgonderwijs, RMC-regio 35

Bron: Bewerking KBA Nijmegen, o.b.v. factsheets JIKP RMC-regio 35, Jaren 2017-2019 tot en met 2021-2022.

Figuur 13 – Woongemeente van jongeren in kwetsbare positie, 2021-2022 (N = 1148)*

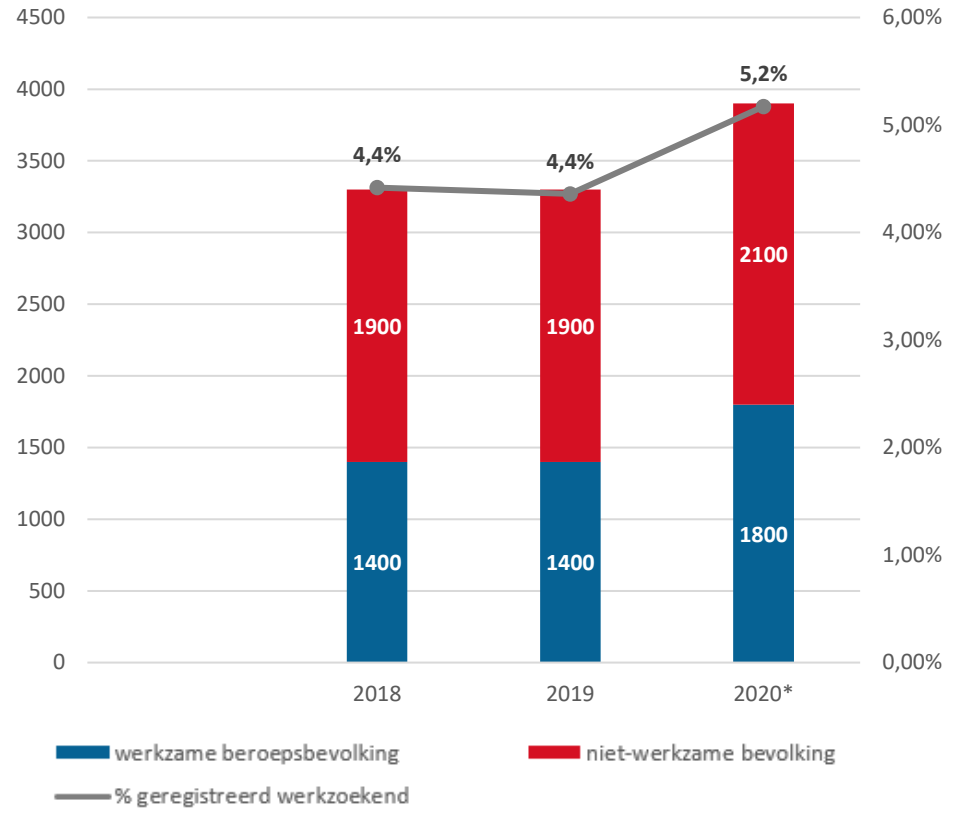
* het aantal JIKP'ers (N = 1148) wijkt iets af van het aantal zoals is opgenomen in de factsheet JIKP over RMC-regio 35 (N = 1195).

Bron: administratie RMC-regio 35

Ontwikkeling jeugdwerkloosheid

Het aantal bij het UWV geregistreerde 15-27-jarigen in de arbeidsmarktregio Midden-Brabant dat werkzoekend is, is tussen 2018 en 2020 (het meest recente jaar waarover gegevens bekend zijn) licht gestegen, van 3.300 jongeren naar 3.900 jongeren. Een deel van deze jongeren, ruim 40 procent behoort tot de werkzame beroepsbevolking. Het andere deel is helemaal niet werkzaam.

Figuur 14 – Ontwikkeling aantal en percentage 15-27-jarige werkzoekenden (geregistreerd bij UWV) in arbeidsmarktregio Midden-Brabant, 2018-2020

Bron: CBS Statline

Deelname en uitstroom Track013

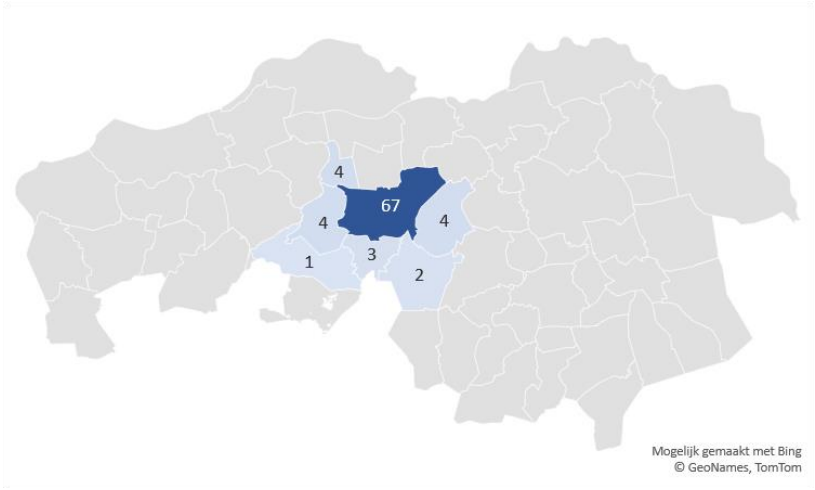
Cijfers over het aantal leerlingen dat onderwijs volgt bij Track013 zijn beschikbaar over het jaar 2020-2021. Over het hele schooljaar hebben in totaal 85 leerlingen een periode onderwijs gevolgd op Track013. Het gaat om leerlingen tussen de 12 en 18 jaar (gemiddeld 15 jaar). In datzelfde jaar zijn 39 leerlingen uitgestroomd van Track013.
Hieronder zijn een aantal figuren gepresenteerd waarmee de leerlingenpopulatie en de uitstroom wordt getypeerd.

Tabel 1 – Geslacht van leerlingen binnen Track013, 2020-2021 (N = 85)

	Aantal	%
Man	61	72%
Vrouw	24	28%

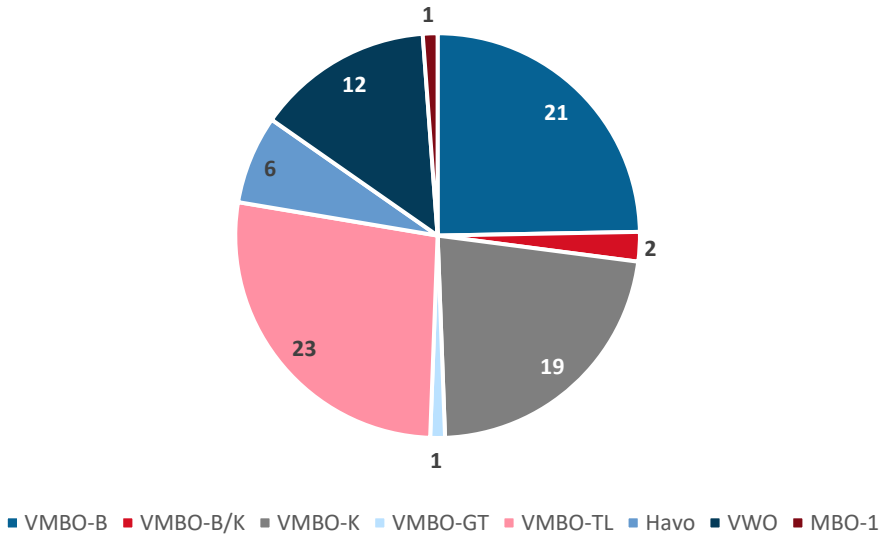
Bron: administratie Track013

Figuur 15 – Woongemeente van leerlingen binnen Track013, 2020-2021 (N = 85)

Bron: administratie Track013

Figuur 16 – Gevolgd onderwijstype binnen Track013, 2020-2021 (N = 85)

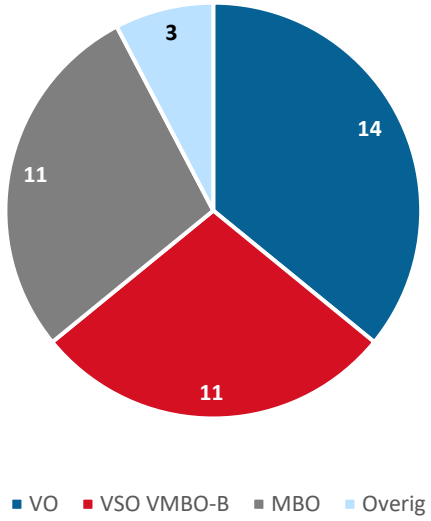
Bron: administratie Track013

Tabel 2 – Verblijfsduur in maanden van leerlingen Track013, 2020-2021 (N = 39)

Gemiddelde	Kortste duur	Langste duur
7 maanden	1 maand	15 maanden

Bron: administratie Track013

Figuur 17 – Uitstroombestemming van leerlingen Track013, 2020-2021 (N = 39)

Bron: administratie Track013

Tabel 3 – Gedetailleerde uitstroombestemming van leerlingen Track013, 2020-2021 (N = 39)

Uitstroombestemming	Aantal	%
VMBO-K	4	10%
VMBO-T	5	13%
VO (niet gespecificeerd)	1	3%
Havo	1	3%
Vwo	3	8%
VSO VMBO-B	3	8%
VSO VMBO-K	1	3%
VSO VMBO-T	6	15%
VSO Arbeid	1	3%
MBO	5	13%
MBO Entree	6	15%
Dagbesteding	1	3%
Diamant jongeren loket	1	3%
Arbeid	1	3%

Bron: administratie Track013

Deelname en uitstroom VAVO

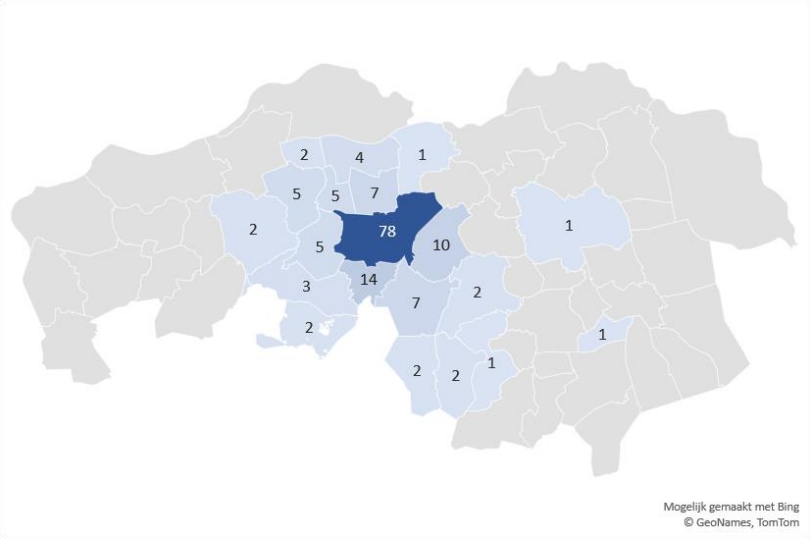
Cijfers over het aantal leerlingen dat onderwijs volgt op de VAVO zijn beschikbaar over het jaar 2020-2021. In dat jaar zijn 157 leerlingen ingestroomd op de VAVO Tilburg. Het gaat om leerlingen tussen de 17 en 31 jaar (gemiddeld 20 jaar). Al deze leerlingen zijn in ditzelfde jaar uitgestroomd.
Hieronder zijn een aantal figuren gepresenteerd waarmee de leerlingenpopulatie en de uitstroom wordt getypeerd.

Tabel 4 – Geslacht van leerlingen binnen VAVO Tilburg, 2020-2021 (N = 157)

	Aantal	%
Man	80	51%
Vrouw	77	49%

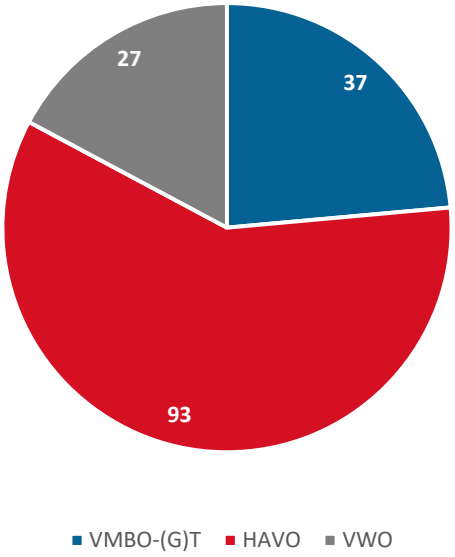
Bron: administratie VAVO Tilburg

Figuur 18 – Woongemeente van leerlingen binnen VAVO Tilburg, 2020-2021 (N = 157)

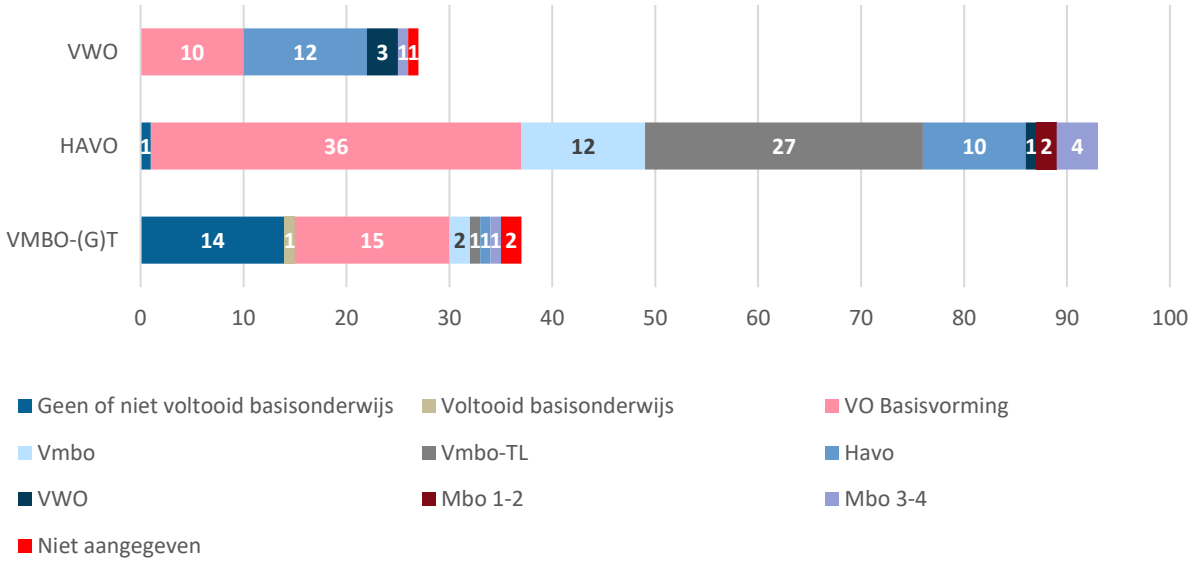
NB: 1 leerling woonachtig in het buitenland (niet op kaart weergegeven)
Bron: administratie VAVO Tilburg

Figuur 19 – Gevolgd onderwijstype binnen VAVO Tilburg, 2020-2021 (N = 157)

Bron: administratie VAVO Tilburg

Figuur 20 – Herkomst onderwijstype (voorafgaand aan instroom), 2020-2021 (N = 157)

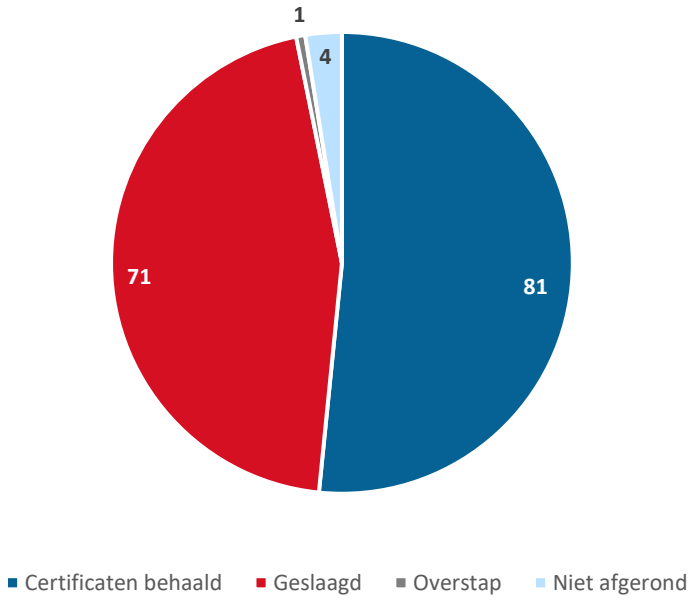
Bron: administratie VAVO Tilburg

Tabel 5 – Verblijfsduur in maanden van leerlingen VAVO Tilburg, 2020-2021 (N = 157)

	Gemiddelde	Kortste duur	Langste duur
VMBO-T	7,9 maanden	3 maanden	11 maanden
HAVO	10,1 maanden	6 maanden	11 maanden
VWO	9 maanden	1 maanden	11 maanden
Totaal	9,4 maanden	1 maand	11 maanden

Bron: administratie VAVO Tilburg

Figuur 21 – Uitstroomresultaat van leerlingen VAVO Tilburg, 2020-2021 (N = 157)

Bron: administratie VAVO Tilburg

Deelname en uitstroom Entree

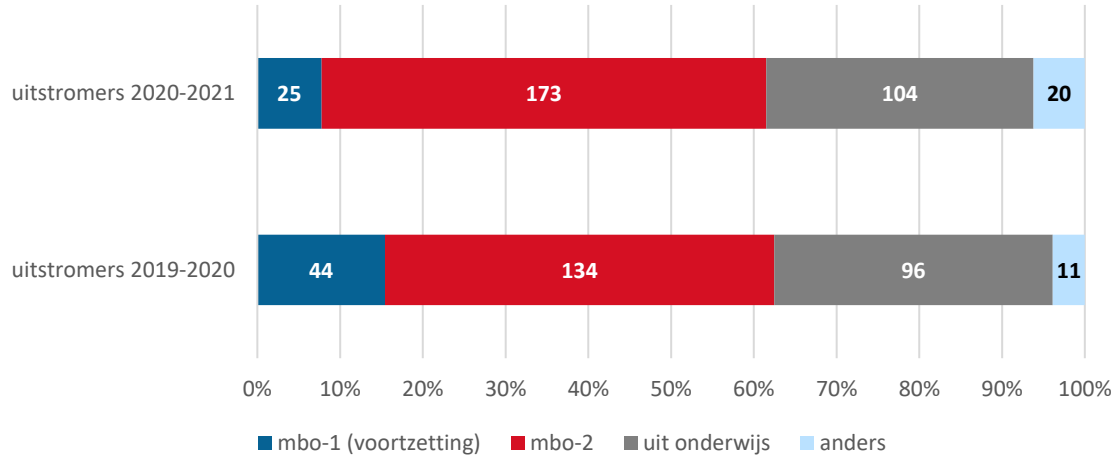
In 2020-2021 volgden in totaal 317 studenten een Entreeopleiding op ROC Tilburg of Rooi Pannen Tilburg. In 2020-2021 ging het om 276 studenten. Onderstaande figuren geven een uitsplitsing per mbo-instelling en leerweg. Op basis van de factsheets JIKP is de uitstroom vanuit mbo-1 in deze jaren in kaart gebracht.

Tabel 6 – Aantal studenten Entree op Tilburgse mbo-instellingen, 2020-2021 en 2021-2022

	2020-2021			2021-2022		
	BOL	BBL	Totaal	BOL	BBL	Totaal
ROC Tilburg	212	39	251	213	32	245
Rooi Pannen Tilburg	28	38	66	18	13	31
Totaal	240	77	317	231	45	276

Bron: DUO (voor ROC Tilburg) en jaarverslag Rooi Pannen 2021

Figuur 22 – Uitstroom mbo-1 RMC-regio 35

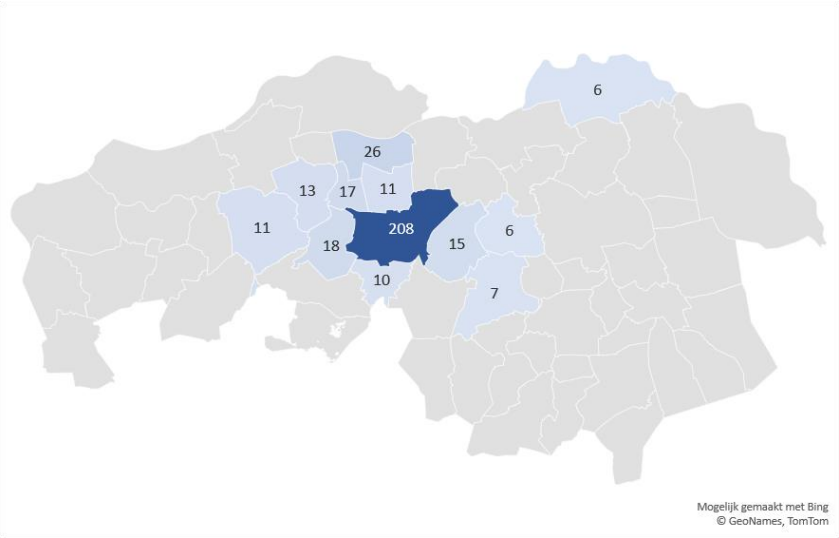

Bron: bewerking KBA Nijmegen, o.b.v. factsheets JIKP RMC-regio 35

Deelname en uitstroom Route35

Cijfers over het aantal leerlingen dat ondersteuning heeft gehad vanuit Route35 zijn beschikbaar over het jaar 2020-2021. In dat jaar zijn in totaal 414 trajecten gestart bij 404 unieke personen. Het gaat om jongeren tussen de 15 en 25 jaar (gemiddeld 18 jaar).
Hieronder zijn een aantal figuren gepresenteerd waarmee de leerlingenpopulatie en het resultaat van het traject wordt getypeerd.

Figuur 23 – Woongemeente van jongeren binnen Route35, 2020-2021 (N = 414)

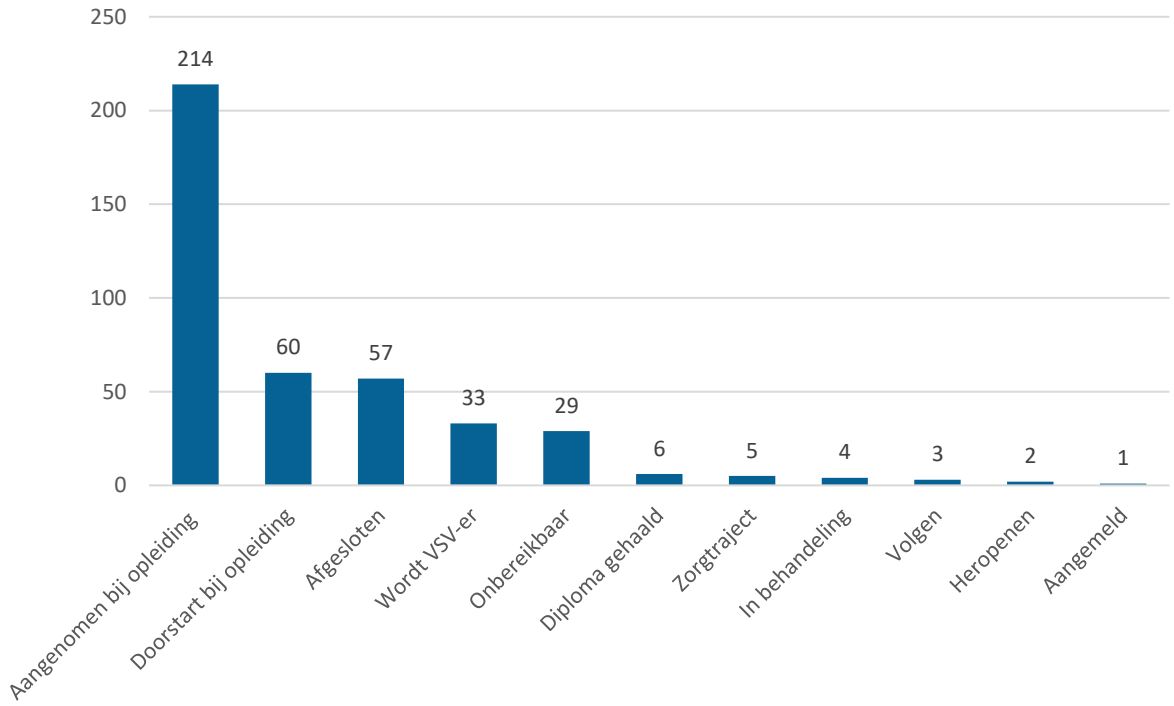
NB: gemeentes met minder dan 5 jongeren zijn niet op kaart weergegeven. Dit betreft in totaal 66 jongeren.
Bron: administratie Route35.

Tabel 7 – Gevolgde trajecten Route 35, 2020-2021 (N = 414)

Type traject	Aantal*	%*
Maatwerkgesprek	378	91%
BKO	156	38%
Capaciteitentest	73	18%
Switch	59	14%
Individuele coaching	32	8%
Negatief bindend studieadvies	9	2%
Jobcoaching	4	1%
Kiesoptijd	4	1%
MBO Actietafel	3	1%
Agressie regulatie training	1	0,2%
Fix up your life	1	0%
Transfercoach	1	0,2%
Work2learn	1	0,2%
Totaal trajecten	414	100%

* Jongeren volgen vaak meerdere trajecten. Het totaal telt daarom op tot meer dan 100%.
Bron: administratie Route35.

Figuur 24 – Status traject Route 35, 2020-2021 (N = 414)

Bron: administratie Route35.

© KBA Nijmegen